

**Humanitární a rozvojová pomoc
v konfliktem zasažených oblastech východní
Ukrajiny**

Tomáš Tkáč

Bakalářská práce
2018

Univerzita Palackého v Olomouci
Přírodovědecká fakulta

ABSTRAKT

Cílem této bakalářské práce je analýza a porovnání humanitární pomoci v konfliktem zasažených oblastech východní Ukrajiny. Analyzovány a posouzeny budou humanitární a rozvojové intervence různých aktérů. Bude provedena rešerše a obsahová analýza textu "proruských" a "nezávislých západních" informačních zdrojů, které umožní objasnit motivace pomoci různých aktérů.

V úvodních kapitolách se zabývám geopolitickými souvislostmi rozpadu Sovětského svazu na počátku 90. let 20. století a s tím souvisejícím vznikem samostatné Ukrajiny a jejím vývojem od osamostatnění do vzniku vojenského konfliktu, který se rozhořel v oblastech východní Ukrajiny v roce 2014.

Následující část práce se zabývá oblastí humanitární a rozvojové pomoci. V další části práce se zabývám motivací a rozbohem pomoci jednotlivých účastníků pomoci.

Pro analýzu informačních zdrojů jsem zvolil konkrétní humanitární akci, která byla v tisku komentována různými aktéry. Pomocí metody obsahové analýzy jsem sledoval, zda se v publikovaných textech ve stanoveném období liší přístup „proruských“ a „nezávislých západních“ informačních zdrojů.

Závěr práce tvoří komentáře provedených analýz a zhodnocení vhodnosti výběru metody obsahové analýzy pro splnění stanovených cílů práce.

Klíčová slova:

analýza, obsahová analýza, humanitární právo, humanitární pomoc, rozvojová pomoc, vojenský konflikt, humanitární konvoj, informační zdroj, Ukrajina

ABSTRACT

Objective of my bachelor thesis is to analyze and comparison humanitarian aid in the conflict affected areas on East Ukraine. There will be analyzed and judged the humanitarian and developing intervention of different actors. In next step will be done research and content analysis of "Russian" and "independent" information resources. It enables to explain motivation of different actors.

In first chapters I deal with geopolitical links of Soviet Union fall in 90's of 20th century with related emergence of independent Ukraine. It's followed by Ukraine development from independence to the emergence of military conflict which began in territories of eastern Ukraine in 2014.

The following part of my thesis is dealing with humanitarian and development aid. In the next part are analyzed motivation and aid of particular participants.

For information resources analysis I chose particular humanitarian action which was commented by medias and by different actors. It was done by the content analysis and I was checking difference in attitude of "Russian" and "independent" information resources in chosen articles during selected period.

In conclusion there are comments of completed analysis. There is evaluated suitability of chosen analysis for fulfillment of selected goals.

Key words:

analysis, content analysis, humanitarian law, humanitarian aid, development aid, military conflict, humanitarian convoy, information resource, Ukraine

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně s vyznačením všech použitých pramenů a spoluautorství. Souhlasím se zveřejněním bakalářské práce podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů. Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, ve znění pozdějších předpisů.

V Olomouci dne 7. 5. 2018 .....

Poděkování

Děkuji vedoucímu mé bakalářské práce Mgr. Zdeňku Opršalovi, PhD. za odborné vedení, praktické a teoretické rady a připomínky a za pomoc při zpracování této práce.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
Přírodovědecká fakulta
Akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Tomáš TKÁČ**
Osobní číslo: **R14043**
Studijní program: **B1301 Geografie**
Studijní obor: **Mezinárodní rozvojová studia**
Název tématu: **Humanitární a rozvojová pomoc v konfliktu zasažených oblastech východní Ukrajiny**
Zadávací katedra: **Katedra rozvojových a environmentálních studií**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem této bakalářské práce je analýza a porovnání humanitární pomoci v konfliktu zasažených oblastech východní Ukrajiny. Analyzovány a posouzeny budou humanitární a rozvojové intervence různých aktérů. Bude provedena rešerše a obsahová analýza textu "proruských" a "nezávislých západních" informačních zdrojů, které umožní objasnit motivace pomoci různých aktérů.

Rozsah grafických prací: dle potřeby
Rozsah pracovní zprávy: 10 - 15 tisíc slov
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- 1) Bebler, A. (2015) Crimea and the Russian-Ukrainian Conflict. Romanian Journal of European Affairs, Vol. 15, Issue 1, 35-54.
- 2) Collinson S. et al. (2009) Good Humanitarian Donorship Principles in Practice Assessing humanitarian assistance to internally displaced persons in Sudan and Sri Lanka. London: Humanitarian Policy Group, Overseas Development Institute. 22 s.
- 3) De Smaele, H. (2007). Mass Media and the Information Climate in Russia. Europe-Asia Studies 59 (8), s. 1299-1313.
- 4) Gray, P. (2011). Looking 'The Gift' in the mouth: Russia as donor. Anthropology Today 27 (2), s. 5-8.
- 5) MZV (2010) Základní přehled humanitární pomoci. Dostupné z: <http://www.mzv.cz>
- 6) OHCHR (nedatováno) Report on the human rights situation in Ukraine. 1 December 2014 to 15 February 2015. 28 s.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Zdeněk Opršal, Ph.D.**
Katedra rozvojových a environmentálních studií

Datum zadání bakalářské práce: **16. května 2017**
Termín odevzdání bakalářské práce: **13. dubna 2018**

prof. RNDr. Ivo Frébort, CSc., Ph.D.
děkan

L.S.

doc. RNDr. Pavel Nováček, CSc.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 15. května 2017

OBSAH

ÚVOD	10
1 GEOPOLITICKÁ SITUACE	11
1.1 Vznik států ve 20. století	11
1.2 Rozpad SSSR	11
1.3 Vývoj Ukrajiny do roku 2014	12
1.4 Vznik Ukrajinské krize 2014.....	13
1.5 Stav konfliktu k lednu 2018	16
2 HUMANITÁRNÍ A ROZVOJOVÁ POMOC.....	17
2.1 Definování humanitární a rozvojové pomoci	17
2.2 Druhy humanitárních krizí	18
2.2.1 Humanitární krize v důsledku válečného konfliktu	18
2.2.2 Dlouhodobé (komplexní, strukturální) humanitární krize.....	18
2.2.3 Přírodní či lidmi způsobená katastrofa.....	18
2.3 Humanitární potřeby	18
2.3.1 Návaznost humanitární pomoci s rozvojovou spoluprací	18
2.3.2 Koncepty humanitární pomoci (LRRD a „Do not harm“).....	19
2.3.3 Humanitární charta a Minimální standardy	19
2.4 Podmínky humanitární pomoci	20
2.4.1 Rozvoj dle Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj	20
2.4.2 Podmínky pro poskytnutí humanitární pomoci podle OECD	21
2.5 Specifika Ruska v oblasti dárcovství	22
2.5.1 Koncepce pomoci	22
2.5.2 Vztah Ruska a OECD	22
2.5.3 Definování ruského „rozvoje“	22
3 VÝBĚR VÝZKUMNÝCH METOD	24
3.1 Kvantitativní a kvalitativní výzkumné metody	24
3.2 Obsahová analýza.....	25
3.3 Veřejné mínění	27
3.4 Sémantický diferenciál	27
3.5 Rešerše	28
4 ANALÝZA HUMANITÁRNÍ A ROZVOJOVÉ INTERVENCE.....	29

4.1 Analýza dat OECD	29
4.1.1 Ukrajina – příjemce pomoci	29
4.1.2 Analýza finanční pomoci Ukrajině u vybraných aktérů	32
4.1.3 Analýza motivace aktérů dle zaměření finanční pomoci poskytnuté na Ukrajinu	35
4.1.4 Výsledky analýzy motivací jednotlivých aktérů pomoci	35
4.1.5 Komentář k analýzám	36
5 OBSAHOVÁ ANALÝZA INFORMAČNÍCH ZDROJŮ	38
5.1 Rešerše zdrojů	38
5.2 Obsahová analýza vybraných zdrojů	39
5.3 Výroky jednotlivých aktérů	39
5.4 Výstupy obsahové analýzy	41
5.5 Závěr obsahové analýzy	42
5.6 Hodnocení použití metody obsahové analýzy	43
6 ZÁVĚR	44
SEZNAM POUŽITÉ LITERTATURY A PRAMENŮ	45
ZDROJE PRO OBSAHOVOU ANALÝZU TEXTU "PRORUSKÝCH" A "NEZÁVISLÝCH ZÁPADNÍCH" INFORMAČNÍCH ZDROJŮ	50
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	52
SEZNAM TABULEK	54
SEZNAM OBRÁZKŮ	54
SEZNAM PŘÍLOH	54

ÚVOD

Ve 20. století k tradičním důvodům vzniku nároků na vlastní stát patřily koncepty práva národů na sebeurčení a samostatnosti plynoucí z dekolonizačního procesu. V tomto období došlo ke vzniku nových států, které mají vnitřní suverenitu a jsou subjektem mezinárodního práva. U států, které začaly vznikat až po dekolonizačním období jako výsledek ozbrojených konfliktů, v nichž separatistické regiony získaly kontrolu nad nárokovaným územím (nebo alespoň většinou nárokovaného území), se vlády těchto entit odvolávají také na historické tradice vlastní státnosti a právo na odtržení plynoucí z porušování lidských práv mateřským státem.

Pro území bývalého SSSR, které neprošlo koloniální minulostí západoevropských mocností, představuje strategii k získání nezávislosti uplatňování principu práva národa na sebeurčení. Tyto snahy bývají často označovány jako „nežádoucí separatismus“. Mezi regiony, které byly dříve součástí SSSR a dlouhodobě usilují o uznání své nezávislosti, můžeme zahrnout např. Podněsterskou moldavskou republiku, Abcházii, Jižní Osetii a Národní Karabach. Všechny tyto zmíněné „de facto státy“ prošly ozbrojenými konflikty, po jejichž ukončení se političtí zástupci těchto entit nedokázali dohodnout s představiteli mateřských zemí na politickém statusu regionu. [21]

Ozbrojené konflikty (podobně jako přírodní katastrofy) způsobují, že miliony lidí potřebují každoročně pomoc. Je proto důležité, aby fungoval systém humanitární a rozvojové pomoci, který by měl respektovat práva lidí zasažených krizovými událostmi. Kromě ekonomických, bezpečnostních a sociálních důsledků nedořešeného politického konfliktu existuje také celá řada důsledků pro oblast humanitární pomoci a rozvojové spolupráce, které by ve válkou postižených regionech měly sehrávat významnou úlohu nejen v průběhu konfliktu, ale i po jeho skončení.

Základními principy, kterými by se měla řídit jakákoliv humanitární pomoc, je uspokojení základních potřeb a obnova důstojného života. Mezinárodní humanitární právo uznává nárok lidí postižených krizí na ochranu a pomoc. Definuje zákonnou povinnost států nebo válčících stran tuto pomoc poskytnout, případně umožnit její poskytnutí, stejně jako povinnost zabránit a zdržet se všech akcí, které narušují základní lidská práva. [21]

1 GEOPOLITICKÁ SITUACE

1.1 Vznik států ve 20. století

K tradičním důvodům vzniku nároků na vlastní stát patřily ve 20. století koncepty práva národů na sebeurčení a samostatnosti plynoucí z dekolonizačního procesu. Vedle států, které mají vnitřní suverenitu a jsou subjektem mezinárodního práva, existují v současnosti ještě dvě kategorie zemí, které se této charakteristice vymykají.

První jsou státní útvary, které jsou sice mezinárodně uznávány, ale nejsou schopny vybírat od svých občanů daně a nabídnout jim za ně základní sociální služby a bezpečí. Jde entity, které se dají charakterizovat jako slabé státy, dále jde o rozpadající se státy a zhroucené státy. Druhá kategorie státních útvarů je sice schopna vykonávat nad svým územím svrchovanou zákonodárnou, výkonnou i soudní moc, usiluje o nezávislost, ale chybí jim mezinárodní uznání nebo jsou uznány pouze několika málo státy. Pro takové entity se v českém prostředí užívá řada označení, jako např. neuznané státy (unrecognize states), separatistické státy (separatist states), samozvané státy, pseudo státy (pseudostates) nebo de facto státy (de facto states). U de facto států, které vznikly až v postdekolonizačním období jako výsledek ozbrojených konfliktů, v nichž separatistické regiony získaly kontrolu nad nárokovaným územím (nebo alespoň většinou nárokovaného území), se vlády těchto entit odvolávají také na historické tradice vlastní státnosti a právo na odtržení plynoucí z porušování lidských práv mateřským státem. [21]

Pro území bývalého SSSR, které neprošlo koloniální minulostí západoevropských mocností, by tedy z pohledu mezinárodního práva výše popsané uplatňování principu národa na sebeurčení mělo představovat nelegitimní strategii k získání nezávislosti. Tyto snahy bývají označovány jako „nežádoucí separatismus“. [21]

1.2 Rozpad SSSR

Michail Gorbačov po zvolení do čela Svazu sovětských socialistických republik (SSSR) v roce 1985 začal uplatňovat strategii „glasnosti“, jejíž podstatou byla „přestavba a nové myšlení“. Gorbačov ihned po nástupu do funkce začal propagovat přestavbu sovětského systému, ale zvláště její ekonomiky. Aby tohoto cíle dosáhl, vyhlásil demokratický styl vlády. Vyzýval k veřejné informovanosti ve věcech řízení státu a k pluralismu. Jedním z důsledků nové politiky byly snahy o osamostatnění bývalých svazových republik v samostatné svrchované státy. Tento emancipační proces během konce 80. let a v průběhu 90. let vedl k rozpadu Sovětského svazu (SSSR), vzniku Ruské federace a vzniku samostatných států. Jedním z nově vzniklých postsovětských států byla Ukrajina, která vyhlásila svou samostatnost 24. 8. 1991. [33]

Obrázek č. 1: Mapa Ukrajiny - administrativní rozdělení [2]

ZÁKLADNÍ INFORMACE O UKRAJINĚ:

Počet obyvatel: 45 mil.

Hlavní město: Kyjev

Rozloha: 603. tis km²

úřední jazyk: ukrajinština, ruština

Očekávaná délka dožití: 64 let muži, 75 let ženy

úřední měna: Hřivna

HDP na obyvatele: 8,656 USD (2017)

[65]

1.3 Vývoj Ukrajiny do roku 2014

V září a říjnu roku 1990 se zvedla rozsáhlá vlna demonstrací za samostatnost Ukrajiny. Po pokusu o vojenský převrat v Sovětském svazu v srpnu roku 1991 Ukrajina vyhlásila 24. srpna 1991 samostatnost. Do funkce prvního prezidenta Ukrajiny byl 1. prosince 1991 zvolen Leonid Kravčuk. Lidé z průmyslových (hlavně východních) částí Ukrajiny, kde obyvatelstvo mluvilo převážně rusky, v příštích volbách podpořilo proruského kandidáta Leonida Kučmu.

Ten s volebním programem zaměřeným na boj proti korupci, restrukturalizaci ukrajinské ekonomiky a větší integraci s Ruskou federací ve volbách v roce 1994 porazil Leonida Kravčuka. Po nástupu do funkce v červenci 2004 Kučma obnovil ekonomické vztahy s Ruskem. Na tomto postu setrval do ledna 2005, kdy ho nahradil Viktor Juščenko. [5; 36]

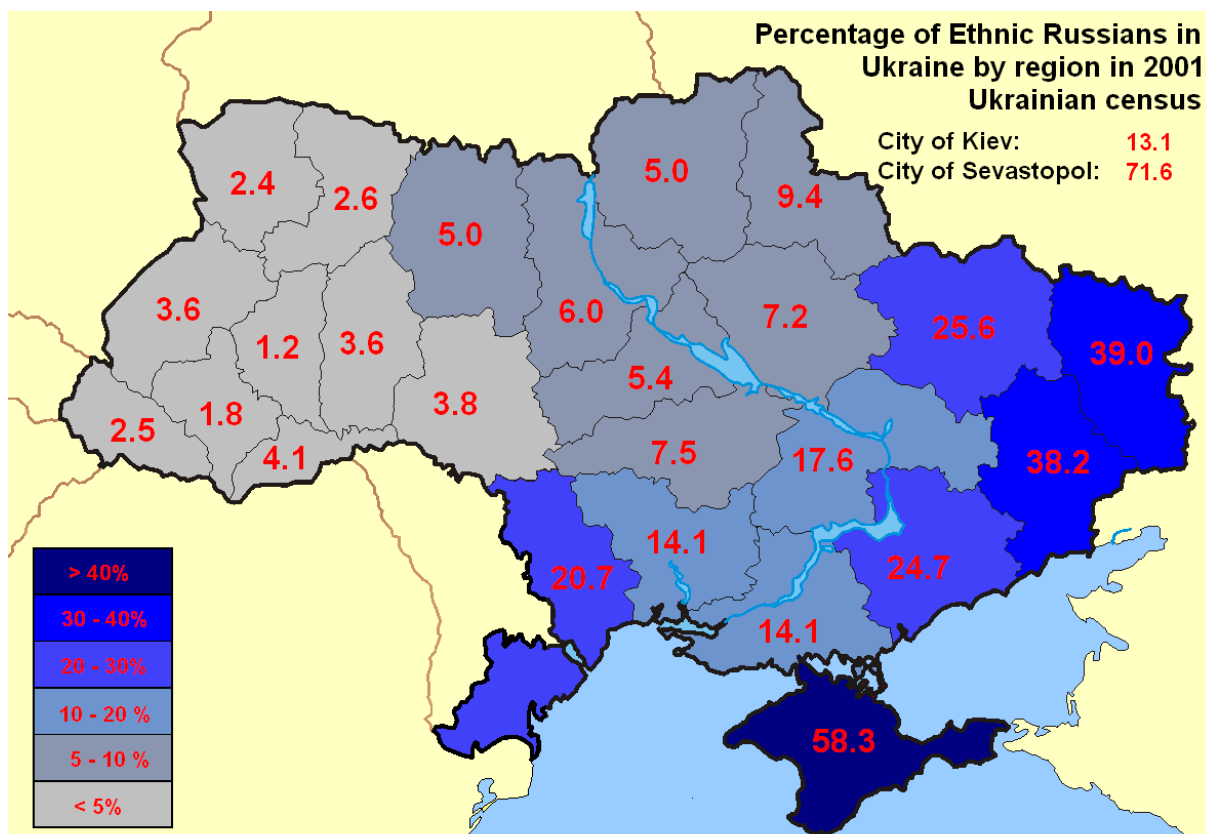
V listopadu 2004 zasáhla Ukrajinu politická krize, tzv. Oranžová revoluce. Výsledkem krize bylo vítězství Viktora Juščenka. Začátkem roku 2006 na Ukrajině vyvrcholil další vážný problém. Šlo o spor mezi Ruskem a Ukrajinou o dodávkách ropy a zemního plynu na Ukrajinu. Rusko chtělo, aby Ukrajina za dodávky těchto dvou komodit zaplatila více, s čímž nebylo spokojeno ukrajinské vedení. Konflikt byl formálně uzavřen podpisem dohody v lednu 2006. [36]

V dubnu 2007 prezident vypsál termín předčasných parlamentních voleb. Na základě výsledků voleb se stala premiérkou Ukrajiny Julia Tymošenková. Prezidentské volby v roce 2010 vyhrál Janukovyč, který prosazoval mimo normalizace vztahů s Ruskem i přibližování země se „západem“. K podpisu asociační dohody o vstupu do Evropské unie mělo dojít na summitu v listopadu 2013. Prezident Janukovyč odmítl pokračovat se zdůvodněním, že by takové jednání bylo pro Ukrajinu zatím nevýhodné. [36]

1.4 Vznik Ukrajinské krize 2014

Dohody Ruska s nově vzniklými státy (po rozpadu SSSR) vznikaly velmi těžce. S Ukrajinou Rusko podepsalo dohodu až na konci 90. let s tím, že Rusko problematické „otáčky“ (jako např. Krym) bude řešit později. Rusku se však nepodařilo naplnit myšlenku SNS (Společenství nezávislých států). Nedokázalo přesvědčit bývalé republiky SSSR o výhodnosti integrace (založené na nových principech spolupráce). To se naopak podařilo Evropské unii (EU), která dokázala předložit postsovětským zemím funkční model. V období 2012 – 2013 se začaly zhoršovat vztahy Ruska s EU, Ukrajina byla postavena před volbu mezi „Západem“ a Moskvou. Rusko začalo vnímat, že „přichází“ o Ukrajinu, která představuje klíčové území mezi Ruskem a EU. [36]

Ukrajinskou krizí se nazývá rozsáhlý konflikt mezi ukrajinskými občany a mezi Ukrajinou a Ruskem. Vznikl v listopadu 2013, kdy ukrajinský prezident Viktor Janukovyč nečekaně odmítl podepsat připravenou asociační dohodu s EU. Část občanů, většinou ukrajinské národnosti, především v západní a střední oblasti Ukrajiny, požadovala proevropské směřování a v reakci na nepodepsání dohody začala protestovat při tzv. „Euromajdanu“. Naopak velká část Rusů na Ukrajině, především v regionech jihovýchodu Ukrajiny, požadovala proruské směřování a v reakci na to vyhlásila sérii protestů na podporu Janukovyče (tzv. „Antimajdan“). [15; 19] Došlo ke vzednutí nacionalismu a střetům mezi policejními složkami a nacionalisty v Kyjevě. [67] Janukovyč byl donucen uprchnout ze země a byla vytvořena nová, prozápadní vláda Arsenije Jaceňuka. Následovala řada politických i ozbrojených konfliktů. Jedním z nich byla krymská krize, která vyústila za účasti ruské armády v anexi Krymu, kterou uznala jen malá část zemí světa. [46] Krize měla mezinárodní přesah, vyvolala slovní přestřelky mezi „Západem“ a Ukrajinou na jedné straně a Ruskem na druhé straně. Rusko i Ukrajina zahájily proti sobě masivní propagandistickou kampaň. Proběhlo několik kol sankcí „Západu“ vůči Rusku. Rusko vyhlásilo protisankce. „Západ“ podpořil Ukrajinu finančně [63].

Obrázek č. 2: Podíl ruského obyvatelstva v jednotlivých administrativních částech Ukrajiny [56]

Konflikt na východní Ukrajině se rozhořel v březnu 2014, když masové nepokoje, při nichž se střetávali aktivisté hnutí Euromajdan s přívrženci prezidenta Viktora Janukovyče, přerostly v ozbrojený konflikt. V polovině dubna 2014 začaly skupiny ozbrojenců obsazovat správní střediska a policejní stanice v Doněcké, Charkovské a Luhanské oblasti (Slovjansk, Artemivsk a Kramatorsk). Následovalo vyhlášení separatistických entit Doněcké lidové republiky a Luhanské lidové republiky, které se v květnu 2014 sjednotily do Svazu lidových republik Nové Rusko. V září 2014 byl v běloruském Minsku mezi stranami tohoto ozbrojeného konfliktu za účasti zástupců Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) sjednán protokol o klidu zbraní. Dne 19. září 2014 byla v Minsku podepsána další úmluva. Obě strany konfliktu se zavázaly stáhnout těžké zbraně, zvláště dělostřelectvo a tanky, vojáci však mohli zůstat na svých pozicích. Byl také zakázán přelet území vojenskými letadly, což se vztahovalo na ukrajinské letectvo. Mělo být vytvořeno nárazníkové pásmo mezi ozbrojenými jednotkami obou stran o šířce 30 km. Úmluva měla být naplněna během 24 hodin od okamžiku podpisu. [14].

Obrázek č. 3: Mapa konfliktu na východní Ukrajině [68]

Od uzavření příměří do ledna 2015 nedocházelo k větším vojenským operacím, nýbrž jen k lokálním a svým rozsahem omezeným šarvátkám. V lednu 2015 se však příměří zhroutilo a začalo se znovu bojovat naplno. Boje byly nejsilnější v oblasti doněckého letiště a okolo města Debalceve. Toto strategicky důležité město a jeho okolí bylo v únoru 2015 dobyto proruskými separatisty. V květnu 2015 oznámil předseda samozvaného novoruského parlamentu Oleg Carjov zastavení činnosti konfедераčních orgánů v souladu s minskými mírovými dohodami. Doněcký „ministr zahraničí“ Alexandr Kofman řekl, že se projekt Novoruska neseťkal s dostatečnou odezvou obyvatelstva v ruskojazyčných regionech Ukrajiny. Rovněž byla pozastavena činnost společného parlamentu Novoruska, protože jeho existence byla v rozporu s minskými dohodami. [70; 76]

V srpnu 2016 Ukrajina oslavila 25 let své nezávislosti na Sovětském svazu velkou vojenskou přehlídkou, která měla dát najevo odhodlání čelit Rusku. Prezident Porošenko při ní prohlásil, že Ukrajina získá svá okupovaná území na Donbase a Krymu zpátky diplomatickou a politickou cestou. [43] Kvůli zesilování bojů na konci srpna 2016 navrhla kontaktní skupina pod Organizací pro bezpečnost a spolupráci v Evropě válčícím stranám, aby přijaly začátek září 2016 jako nový termín skutečného klidu zbraní. Tlak na Ukrajinu, Rusko i povstalce vyvíjeli i evropští diplomaté, kteří je vybízeli k dodržování minských dohod, k ukončení bojů a k uspořádání místních voleb. [4] Na summitu EU 15. prosince 2016 se jednalo o prodloužení sankcí proti Rusku.

Evropská unie sankce prodloužila. [17] V prosinci 2016 vypukly opět boje u města Debalceve. Ukrajinská armáda i separatisté se vzájemně obviňovali z rozpoutání bojů. [60]

V separatistické oblasti vznikl tzv. „zamrzlý konflikt“. Příměří bylo přerušováno přestřelkami, ze kterých se obviňovaly obě strany. Příměří bylo sledováno kontrolory z Organizace pro spolupráci a bezpečnost v Evropě. [4] Krize se rozšířila na některé regiony východní a jižní Ukrajiny. [71; 72] Dle NATO a některých pozorovatelů byli povstalci podporováni ruskými vojsky, což bylo ruskou vládou popíráno. [44; 50]

1.5 Stav konfliktu k lednu 2018

Válečné konflikty na Ukrajině začaly koncem února (anexe Krymu), respektive března roku 2014 (začátek ozbrojených nepokojů na Donbase). Počet obětí na ukrajinské straně dosáhl podle údajů OSN 10 300 lidí, z toho je nejméně 2500 civilistů.[1]

Válečné operace probíhaly především na 400 km dlouhé frontové „linii dotyku“ mezi Mariupolem a Luhanskem. Obě separatistické lidové republiky (Doněcká a Luhanská) zabírají necelých 5 procent rozlohy Ukrajiny. Ve zbytku země se válka téměř neprojevuje. Válka na Ukrajině se blíží k pátému roku trvání. Nic dosud nenasvědčuje tomu, že by měla brzy skončit. Evropu zpočátku tato válka pobuřovala. S její vleklostí a stabilně nevelkou intenzitou se dostavila ztráta pozornosti a smíření se s tímto rychle „zamrzlým konfliktem“. [1]

„Západ“ (tedy USA i EU) také doposud pravidelně prodlužoval platnost sankcí, které byly na Rusko po anexi Krymu uvaleny. Mezi západními politiky začalo přibývat těch, kteří v Rusku vidí skutečnou hrozbu pro stabilitu mezinárodního řádu. [64]

2 HUMANITÁRNÍ A ROZVOJOVÁ POMOC

2.1 Definování humanitární a rozvojové pomoci

V současnosti neexistuje žádná oficiální definice, která by přesně vymezovala to, co se dá jako humanitární pomoc chápat. Přesto existují obecně přijímané principy, které se snaží o to, aby byla humanitární pomoc lépe uchopitelná a pochopitelná. [22] Humanitární pomoc bývá poskytována v případech, kdy je nutné rychle reagovat na určitou situaci, která vede k lidskému utrpení – ať už je způsobeno přírodní katastrofou nebo člověkem (nejčastěji jde o ozbrojené konflikty). Kromě okamžité pomoci zasaženým oblastem je cílem humanitární pomoci také rozvoj této oblasti s cílem navrátit ji do původního stavu. [28] Mezi hlavní součásti humanitární pomoci patří především jídlo, oblečení, léky, dočasné přístřešky, nemocniční vybavení atd. Za humanitární ani rozvojovou pomoc nelze považovat zbraně, zbraňové systémy a další bojový materiál. Od rozvojové pomoci se humanitární pomoc odlišuje především tím, že reaguje na nouzové situace.

Humanitární pomoc vychází z principů, které byly původně přijaty v roce 1965 na Mezinárodní konferenci Červeného kříže. Čtyři ze sedmi humanitárních principů Červeného kříže byly následně přijaty i Organizací spojených národů. Tyto čtyři hlavní principy humanitární pomoci jsou: humánnost (lidskost), nestrannost, neutralita a nezávislost. Humánností je rozuměna pomoc ve všech situacích, kdy dochází k lidskému utrpení. Nestrannost pomoci zaručuje, že bude pomoc distribuována bez ohledu na národnost, rasu, pohlaví, náboženství apod. Na základě principu neutrality nesmí poskytovatelé pomoci zaujímat v případě konfliktu žádnou příslušnost k jeho jednotlivým stranám. Nezávislost pomoci reprezentuje fakt, že veškeré humanitární akce probíhají bez jakýchkoliv politických, ekonomických, vojenských či jiných úmyslů dárce. [58] Význam těchto principů může být dokázán i tím, že je různá uskupení (především západních) států přijímají za své (např. iniciativa Global Humanitarian Assistance), jiné z nich vychází při tvorbě vlastních principů (např. iniciativa Good Humanitarian Donorship). [24; 45]

Humanitární a rozvojová pomoc jsou tedy dvě rozdílné formy pomoci, kdy cílem humanitární pomoci je pomoci lidem, kteří byli zničehonic zasaženi přírodní katastrofou či se stali oběťmi ozbrojeného konfliktu. Rozvojová pomoc si naopak klade za cíl dlouhodobou podporu (socio)ekonomického rozvoje státu.

Tyto definice jsou jen kategoriemi, které byly uměle vytvořeny aktéry mezinárodního společenství, aby se v dané problematice lépe orientovali. Často dochází k situacím, kde potřeby konkrétních lidí a států přesahují umělé definice jednotlivých typů pomoci, což následně vede ke zpomalení reakce donorů, kteří pak například nevědí, který typ pomoci je pro daný případ vhodnější, případně zvolí nevhodnou metodu pomoci a celé úsilí nakonec přijde vniveč. [38]

2.2 Druhy humanitárních krizí

2.2.1 Humanitární krize v důsledku válečného konfliktu

Tento druh humanitární krize může být součástí dlouhodobé, komplexní krize. S válečnými konflikty bývají spojeny rozsáhlé přesuny obyvatel, s nimiž souvisí velké množství interně vysídlených osob (IDPs – *Internally Displaced Persons*) a eventuálně též přesuny uprchlíků. [9]

2.2.2 Dlouhodobé (komplexní, strukturální) humanitární krize

V těchto krizích jde většinou o souběh politicko-bezpečnostní nestability, chudoby, překotného demografického vývoje i negativních klimatických vlivů. Komplexní humanitární krize se týkají především zemí subsaharské Afriky, kde se humanitární potřeby a pomoc dlouhodobě prolínají s rozvojovou spoluprací. Mezi komplexními potřebami v rámci dlouhodobých humanitárních krizí dominuje potravinová pomoc, zajištění vody, obnova základního živobytí (včetně eventuální adaptace na klimatickou změnu či jiného prvku prevence katastrof), zajištění základní zdravotní péče, výživy a humanitární ochrany (zejména ve vztahu k IDPs a uprchlíkům). [74]

2.2.3 Přírodní či lidmi způsobená katastrofa

Humanitární katastrofa je nenadálá krize, která zasáhne geograficky vymezenou oblast (obydlenou aglomeraci, část země, případně části několika zemí) a zanechá po sobě oběti na životech, zraněné, nezvěstné či jinak trpící lidi i značné materiální škody. V tomto druhu krize je důležité rozlišení různých fází pomoci (okamžitá pomoc, fáze časně rehabilitace, fáze obnovy a rozvoje). [74]

2.3 Humanitární potřeby

Pojmu „humanitární potřeby“ se užívá při pojmenování základních potřeb lidí ohrožených humanitární krizí ve vztahu k ochraně jejich života a zdraví (včetně základní výživy), základního živobytí (včetně dostupnosti jídla, pití, přístřeší) a bezpečnosti (včetně ochrany před nuceným vystěhováním, vězněním či znásilněním). Zároveň se pojem „humanitární potřeby“ zpravidla užívá při definování problému, který má být eliminován prostřednictvím humanitární intervence (potřeby jako základ pro výzvy k financování humanitární intervence). Potřeba tak ve skutečnosti odpovídá určitému riziku či ohrožení, nedostatku. Vyhodnocování humanitárních potřeb je předmětem intenzivního mezinárodního zájmu. Ucelený univerzální systém komparativního vyhodnocování humanitárních potřeb v různých druzích krizí dosud neexistuje. Úřad OSN pro koordinaci humanitárních potřeb (OCHA) a jím řízený Stálý výbor (IASC) pracují na několika souběžných výstupech. [74]

2.3.1 Návaznost humanitární pomoci s rozvojovou spoluprací

Při koncipování a hodnocení projektů humanitární pomoci je důležitá otázka odlišení i návaznosti mezi humanitární pomocí a rozvojovou spoluprací. Obecně lze humanitární a rozvojové potřeby odlišit tak, že rozvojové potřeby pokrývají široký okruh dlouhodobých soukromých i společenských aspektů důstojného života, zatímco humanitární potřeby jsou časově i sektorově bezprostředněji koncentrované kolem elementárního zachování života jednotlivce i komunity. Návaznost a částečně prolínání humanitární pomoci s rozvojovou asistencí se projevuje zejména v zemích postižených komplexní krizí (např. v subsaharské Africe), ale také v oblasti prevence katastrof a obnovy po rozsáhlých katastrofách. Z hlediska sektorů jde např. o zajišťování výživy, zdravotní péči a vzdělávání. [74]

2.3.2 Koncepty humanitární pomoci (LRRD a „Do not harm“)

Až do počátku devadesátých let 20. století navazovala na humanitární pomoc přímo rozvojová spolupráce. Po prvotní fázi pomoci sloužící k zajištění podmínek přežití a bezpečí obyvatel zpravidla bezprostředně následovala fáze následujícího hospodářského a sociálního rozvoje, která se zaměřovala na realizaci rozvojové spolupráce. Ovšem zkušenosti z komplexních krizí prokázaly, že je potřebné oba modely skloubit a propojit, aby nedocházelo k tzv. „šedé zóně“ mezi zajištěním základní pomoci a následnou obnovou poškozené oblasti. Základním požadavkem tzv. konceptu kontinua (propojeného přístupu) se stalo budování preventivních opatření, které mají za úkol přispívat ke snížení zranitelnosti komunit vůči následkům krizí. V evropském parlamentu byl schválen roku 1996 model plynulého přechodu od humanitární pomoci přes obnovu až po aktivity spadající pod rozvojovou spolupráci, který je označován zkratkou LRRD (Linking relief, rehabilitation and development). Výhody tohoto modelu při řešení humanitárních krizí spočívají v tom, že propojení fází humanitární pomoci, rekonstrukce a rozvojových programů mají příznivější dopady na stabilizaci konfliktů postižených regionů. [21; 74]

Hlavním problémem konceptu LRRD je harmonizace nepolitické humanitární pomoci se zpolitizovanou rozvojovou spoluprací. Komplikace nastávají nejen na základě politických rozdílů mezi humanitární pomocí a zahraniční rozvojovou spoluprací, ale zejména na základě odlišných cílů. Zatímco se humanitární pomoc zaměřuje převážně na uspokojení primárních, krátkodobých a individuálních potřeb, zahraniční rozvojová spolupráce je zaměřena na strukturální změny a dlouhodobé zlepšení situace. V konfliktních, zejména válkou zasažených regionech, napomáhá tyto rozdíly překlenout koncept „Do no harm“, který se zaměřuje na vyhledávání vazeb humanitární pomoci a rozvojové spolupráce s daným konfliktem. Snahou je zamezit špatnému odhadu krizové situace a naplánovat pomoc tak, aby došlo k maximální eliminaci negativních dopadů na dynamiku konfliktu. Přístup vychází z principu, že kdykoliv vstupuje zahraniční pomoc do kontextu válečného konfliktu, stává se jeho součástí, a to i když se dárci snaží být neutrální a nezávislí na stranách konfliktu. [74]

Dopad humanitární a rozvojové pomoci a rozvojové spolupráce není neutrální a má vliv na to, jestli se situacelepší nebo zhorší. Rozdávání pomoci může v některých případech posílit, eskalovat nebo prodloužit ozbrojený konflikt, někdy ale dokáže utlumit napětí a posílit schopnost obyvatel řešit vzniklé problémy mírovou cestou.

2.3.3 Humanitární charta a Minimální standardy

"Významnou roli při zlepšení účinnosti a spolehlivosti humanitární pomoci v krizových situacích má Humanitární charta, která vychází z principů a ustanovení mezinárodního humanitárního práva, úmluv a konvencí o lidských právech a také z principů Etického kodexu Červeného kříže a nevládních organizací. Charta popisuje základní principy, kterými se řídí každá humanitární pomoc, a potvrzuje práva lidí na ochranu a pomoc. Minimální standardy pro humanitární pomoc pak stanovují, na jakou konkrétní pomoc mají lidé zasažení krizí nárok. Pokrývají krizovou pomoc v oblasti dodávek vody a hygienických opatření, výživy, potravinové pomoci, poskytování nouzového přístřeší a jeho umístění a oblast zdravotní péče.

Cílem humanitární charty a Minimálních standardů je zlepšit kvalitu humanitární pomoci a zdůraznit zodpovědnost humanitárních organizací za jejich chování v krizových intervencích.

Prvním předpokladem je nutnost podniknout všechny dostupné kroky vedoucí ke zmírnění útrap lidí, které zapříčinily ozbrojené konflikty nebo přírodní katastrofy, druhý spočívá v tom, že osoby postižené krizí mají právo na důstojný život a proto i právo na pomoc. Humanitární charta si je vědoma toho, že snaha o poskytnutí pomoci v krizových situacích může „vystavit obyvatelstvo většímu riziku potenciálního útoku nebo nechtěně zvýhodnit jednu či více válečných stran“. Humanitární charta ukládá organizacím, aby se snažily nepříznivé vlivy své intervence co nejvíce minimalizovat.

Humanitární organizace, které se zavázaly k dodržování charty a minimálních standardů, se zavazují dodržovat stanovenou kvalitu práce při pomoci osobám zasaženým přírodní katastrofou nebo ozbrojeným konfliktem a prosazovat dodržování těchto základních humanitárních principů. Humanitární organizace vymezují svou vlastní roli ve vztahu k primárním zadáním a odpovědnostem. Povinnost poskytovat humanitární pomoc odráží skutečnost, že ti, kdo za ni mají primární odpovědnost, nejsou vždy schopni (nebo ochotni) splnit tuto úlohu sami. Někdy jde o schopnosti, jindy o úmyslné zanedbání zákonných a etických povinností, výsledkem čehož jsou útrapy lidí, ke kterým nemuselo dojít. Častá neochota válčících stran respektovat humanitární účel krizové pomoci prokázala, že pokus o poskytnutí pomoci v konfliktních situacích může civilní osoby vystavit většímu riziku útoku, nebo může v některých případech znamenat nechtěnou východu pro jednu či více válčících stran. Signatáři charty se zavazují všechny tyto nepříznivé vlivy na krizovou intervenci minimalizovat do té míry, do které se to shoduje s výše uvedenými úkoly. Je povinností válčících stran, aby respektovaly humanitární povahu těchto intervencí.“

[33; s 4-6]

2.4 Podmínky humanitární pomoci

2.4.1 Rozvoj dle Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj

Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD – Organization for Economic Cooperation and Development) vznikla v roce 1961. Dle této úmluvy vznikla OECD z rozpuštěné Organizace pro evropskou hospodářskou spolupráci (OEEC – Organisation for European Economic Cooperation). Hlavním cílem úmluvy je dosažení nejvyššího možného udržitelného ekonomického růstu, zaměstnanosti a rozvoje, a to jak v členských, tak i nečlenských zemích.

OECD je organizací, která k roku 2017 sdružovala 34 členských zemí. Součástí OECD je také Výbor pro rozvojovou pomoc při OECD (Development Assistance Committee, DAC či OECD-DAC). K roku 2017 měl DAC 35 členů a jeho fungování se účastní jako pozorovatelé i Světová banka, MMF a UNDP. DAC umožňuje účastnit se svých setkání i dalším aktérům. Pod hlavičkou DAC vzniká seznam států přijímajících pomoc (DAC Listsof aid recipient countries), který kategorizuje rozvojové a rozvíjející se státy do čtyř kategorií podle výše HNP (hrubého národního produktu) na hlavu. Rozvojová pomoc, která je poskytována státům z tohoto seznamu, může být označena jako oficiální rozvojová pomoc (ODA, official development aid).

OECD není jedinou mezinárodní institucí, která se věnuje rozvojovým aktivitám, ale můžeme ji označit za vedoucí organizaci v oblasti rozvoje zejména z těchto důvodů:

(1) spolupracuje se zeměmi z různých světových regionů (především pak s dalšími organizacemi, jejichž aktivity se týkají rozvoje či světového ekonomického uspořádání - mj. Mezinárodní měnový fond, Africká rozvojová banka, uskupení G20 či G8) a přispívá tak k vytváření ucelené a propojené sítě celosvětových rozvojových aktivit,

(2) rozvoj je hlavní náplní OECD,

(3) její činnost v oblasti rozvoje je dlouhodobá (což se týká i poskytnutých dat) a normy (definice), které vydává, slouží jako podklad pro řízení rozvojových aktivit hlavních aktérů již dlouhou dobu – jsou tedy zavedené a časem ověřené.

V rámci OECD se v současnosti můžeme setkat zejména s těmito typy rozvojové pomoci, které se od sebe liší svými charakteristikami:

(1) oficiální rozvojová pomoc neboli official development aid (ODA),

(2) ostatní oficiální toky neboli other official flows (OOF),

[10]

2.4.2 Podmínky pro poskytnutí humanitární pomoci podle OECD

Dle OECD jsou za oficiální rozvojovou pomoc (ODA) považovány ty dodávky (peněz, materiálu či služeb) do zemí nebo oblastí uvedených na seznamu příjemců vytvořeného DAC a multilaterálních rozvojových institucí, které jsou poskytovány oficiálními vládními institucemi dárcovské země nebo jejich výkonnými orgány a dále všechny transakce, jejichž hlavním cílem je podpora ekonomického rozvoje a prosperity rozvojových zemí, mají koncesionální (tj. výhodný) charakter a minimálně 25 % transakce probíhá formou grantu (se započtením fixního 10% podílu slevy).

Poskytovateli ODA tedy mohou být státy či jejich oficiální instituce, příjemci této pomoci mohou být jak státy, tak i multilaterální instituce. Při vymezování ODA je patrná snaha zahrnout pouze ty aktivity, které vedou ke skutečnému a nezištnému rozvoji zemí, které na tom nejsou ekonomicky nebo jiným způsobem dobře. Tato snaha je potom vyčíslena spodní hranicí grantového podílu půjčky, důrazem na altruismus a také koncesionálním charakterem transakcí. Koncesionální charakter transakcí zaručuje, že úrokové sazby půjček se pohybují níž, než pokud by byly poskytovány za tržních podmínek. [10]

2.5 Specifika Ruska v oblasti dárcovství

2.5.1 Koncepce pomoci

Ruská ekonomická situace se s přelomem tisíciletí začala díky různým faktorům stabilizovat. V roce 2005 také zanikl seznam, podle kterého Rusko bylo dle OECD příjemcem oficiální pomoci (OA – official aid). Důvodem zrušení seznamu byla především stabilizace a rozvoj ekonomik na něj zařazených. Jak se status Ruska a jeho ekonomická situace zlepšily, začalo mít Rusko stále větší zájem o zapojení do rozvojových aktivit jako donor. Tento zájem vyvrcholil v roce 2006, kdy bylo Rusko předsednickou zemí uskupení G8, jehož všichni členové již měli vypracovanou strategickou koncepci v oblasti zahraniční rozvojové pomoci. O rok později vznikla první ruská koncepce, která byla v roce 2014 nahrazena novou koncepcí. Rusko se tak vrátilo zpět na pole zahraniční rozvojové pomoci jako donor. [26]

2.5.2 Vztah Ruska a OECD

OECD se v oblasti mezinárodních rozvojových aktivit pohybuje již více než 50 let. Za tu dobu dokázala vytvořit propracovaný systém, který monitoruje, kategorizuje a podává zprávy o jednotlivých formách pomoci. Ruská federace, která v době vzniku OECD ještě neexistovala, začala s OECD spolupracovat v roce 1992 a později dokonce podala do OECD oficiální přihlášku. Díky svým zahraničním aktivitám však byl přístupový proces pozastaven. Rusko se tak dostalo do pozice, kdy má přístup k určitým typům jednání jako pozorovatel a na dalších aktivitách OECD může participovat plnohodnotně. Tento stav Rusku umožňuje „zůstat v obraze“, aniž by muselo přijmout mezinárodní závazky, které by měnily jeho dosavadní zahraniční aktivity. [26]

2.5.3 Definování ruského „rozvoje“

Vzhledem k tomu, že Rusko není členem OECD, nevztahují se na něj definice a pravidla této organizace týkající se rozvojové pomoci. Je třeba si vymezit, co lze za ruskou rozvojovou pomoc považovat.

První koncept, který definoval ruskou aktivitu v rámci mezinárodní rozvojové spolupráce, byl vydán v roce 2007 (Participace Ruska na mezinárodní rozvojové spolupráci – koncept). V roce 2014 došlo k vydání konceptu nového, jenž předchozí dokument zrušil a plně jej nahradil (Koncepce státní politiky Ruské federace v oblasti mezinárodní rozvojové spolupráce). Oba koncepty stanovují cíle, principy a priority Ruské federace při výběru partnerů a tematických oblastí rozvoje, obsahují i popis role, kterou v rozvojových aktivitách mohou zastupovat akademická sféra, občanská společnost a obchodní komunita. [59]

Při srovnání ruské definice s tím, jak je rozvojová spolupráce (konkrétně ODA) chápána OECD, je patrné, že se oba pohledy v určitých směrech odlišují. Definice OECD má čtyři základní podmínky, které je nutné splnit, aby mohla být pomoc ostatním státům označena jako ODA. Jde o státní financování, seznam příjemců pomoci, podpora prosperity a rozvoje, koncesionální charakter půjček a minimální grantový podíl půjčky. V ruském konceptu z roku 2014 spolufinancování není obsaženo a význam soukromé či neziskové sféry je určen především navazováním vztahů a spolupráce se svými protějšky v přijímacích státech. [40]

Oba ruské vládní koncepty se nezmiňují o seznamu příjemců tak, jak jej chápe a tvoří OECD (resp. DAC). Místo toho si definují vlastní prioritní oblasti, které jsou pro něj důležité (ať už díky geografické blízkosti, historické spolupráci či národnímu zájmu). Oba koncepty ruského rozvoje si za cíle kladou jak prosperitu, tak i rozvoj potřebných států. OECD se věnuje také problematice započítávání protiteroristických akcí do celkového úhrnu rozvojové pomoci. Tyto akce jsou podle ní spíše než na ekonomický či sociální rozvoj příjemce zaměřeny na hrozby, které se týkají donora. Problematika protiteroristických opatření tvoří další odlišnost v ruském přístupu, kdy boj proti terorismu řadí mezi jeden z nástrojů vykonávání rozvoje za svými hranicemi. [73]

Rusko nespĺňuje v úplnosti čtyři podmínky stanovené OECD pouze proto, že se jeho aktivita nedá nazvat ODA dle definice OECD. Koncept ruského rozvoje, jak je definovaný jednotlivými státními koncepcemi, je však možné označovat za rozvoj, a to i v mezinárodním chápání této problematiky. Dalším odlišením je to, že i když se v koncepcích hovoří především o rozvojové pomoci (v jejím dlouhodobém významu), často jsou do ní zahrnuty i aktivity, které bychom v západním prostředí mohli označit jako humanitární akce reagující na důsledky přírodní katastrofy či ozbrojeného konfliktu.

Dle koncepce z roku 2007 mělo být každý rok vydáváno Ministerstvem financí a Ministerstvem zahraničních věcí shrnutí ruské rozvojové spolupráce za uplynulý rok. Kromě shrnutí za rok 2014 ovšem žádná další shrnutí nejsou dostupná, proto nelze porovnat jejich obsah. [74]

3 VÝBĚR VÝZKUMNÝCH METOD

Základem pro realizaci cíle práce bylo zejména zvolení vhodných výzkumných metod. Jde o navržení tzv. designu šetření, tedy specifikace metodiky. Metody analýzy dat jsou závislé na stanovených cílech, proto je třeba nejprve stanovit, co se bude šetřit a poté jak se bude postupovat. Základem je, že zvolená metoda šetření vychází z cíle šetření. Je třeba stanovit, jaký bude postup a pomocí jakých metod se má dosáhnout splnění cíle. Podstatným je to, že určitých typ dat získáváme určitými technikami. Bylo třeba stanovit jednotlivé kroky k dosažení stanovených cílů stanovených v zadání práce.

Volba konkrétních výzkumných metod této práce vycházela ze stanovených cílů práce. Podstatným bylo zvolit typ dokumentů, ze kterých se bude vycházet. Pro splnění cílů práce (analýzu a posouzení humanitární a rozvojové intervence různých aktérů a obsahovou analýzu textů informačních zdrojů) se jako vhodné jevílo využít metodiky pro kvantitativní a kvalitativní výzkumy a pro rešerši informačních zdrojů (které budou vybrány pro objasnění motivace pomoci různých aktérů) využít dále metody obsahové analýzy textu.

3.1 Kvantitativní a kvalitativní výzkumné metody

Kvantitativní šetření se zpravidla soustředí na jedno téma nebo otázku. Přinášejí omezené množství informací o určitém jevu či tématu. Kvantitativní šetření se snaží omezit množství zkoumaných témat a sledovaných vlastností jevů, šetření kvalitativní redukuje zejména počet zkoumaných jednotek. Předpokladem kvalitativního výzkumu (i kvalitativního šetření) je zejména stanovení cíle (výzkumné otázky), dále volba výzkumné techniky (metody), volba vzorku dat, sběr dat, uspořádávání dat, a poté analýza dat a interpretace dat. [53]

Při používání kvantitativních metod výzkumu vycházíme spíše z grafů, tabulek a statistik, tyto údaje lze vyjádřit čísly. Výhodou je možnost vytvořit si z použitých zdrojů vlastní statistiky, které se zaměřují na splnění zadaného cíle. K metodám kvantitativním i kvalitativním patří informace vyhledané v různých typech zdrojů. Mohou to být oficiální statistiky institucí (dostupné v různých typech „archivů“), tištěné knihy, dále i odborné články z internetu. Problémem takto získaných informací může být jejich neaktuálnost, nepřesnost, případně také zaujatost autora. Proto je vhodné ověřovat dané informace z několika zdrojů. Kvantitativní data mají často numerický charakter, nebo jsou na čísla převáděna. Mluvíme o nich jako o datech tvrdých. Nejčastěji jsou výchozími datovými zdroji tzv. hromadná data, ať už v podobě agregovaných dat (tabulek) shromažďovaných průběžně nějakou institucí (např. statistická data), nebo získaná pro dané šetření aplikací vybrané výzkumné techniky. Mezi nejčastější patří statistické šetření. Kvantifikace zkoumaných jevů pomocí standardizovaného měření a statistická práce s číselnými údaji je pomůckou pro odhalování opakujících se pravidelností, formulování zobecnitelných závěrů a následně i předpovědí. [53]

Kvalitativní metodologie zkoumá sociální realitu v kontextu běžného života. Pracuje s tzv. měkkými daty, které mají zpravidla podobu slovních výpovědí, zápisů nebo vyobrazení. Kvalitativní šetření se snaží postihnout zkoumaný jev a tomu podřizuje volbu zkoumaných jednotek. Často se věnuje pouze jednomu výskytu jevu (případu, médiu, události, sdělení, jedinci, skupině apod.). Jednotky zahrnuté do šetření nemají být reprezentativním vzorkem, ale reprezentovat daný jev.

Kvalitativní šetření tedy není výzkumnou metodou, ale jde spíše o typ výzkumu a formu jeho provedení, jehož cílem je porozumění zkoumanému případu a jeho individuálnímu průběhu a specifikům. Vzhledem k tomu, že vypovídá o jednom případě, nemá sloužit k širšímu zobecňování poznatků, ale má poskytovat podklady pro jejich srovnávání. [53]

Pro některé cíle je vhodné menší kvalitativní šetření. Může jít o tzv. „pilotní“ šetření. Jde o šetření menšího rozsahu. Cílem pilotáže je poskytnout základní údaje o předmětu šetření. V případě, že objektem obsahové analýzy pilotáže jsou např. periodika, mívá pilotáž podobu vstupního monitoringu (rešerši) jednotlivých výtisků a vyhledání obsahů vztahujících se ke zvolenému předmětu šetření. Při analýze výskytu určitého jevu v tištěných periodících je vhodné si stanovit upřesňující jednotku (např. slovní spojení, sledované období apod.). Je důležité stanovit si výběrový vzorek. I šetření, které se věnuje pouze jednomu jevu, přináší zjištění. Pro mediální šetření se často využívá analýza dokumentů. [53]

3.2 Obsahová analýza

Obsahová analýza označuje výzkumný nástroj (postup, techniku, metodu, přístup, metodologickou cestu, teoretickou perspektivu). Uvedená označení lze chápat jako synonyma, která v sobě odrážejí chápání a užívání obsahové analýzy. Definice metody obsahové analýzy je vyjádřena přívlastky, jako jsou: objektivní, systematický, kvantitativní, manifestní, reliabilní, validní, reduktivní aj. [37]

Předmětem obsahové analýzy jsou obsahy komunikace předávané jako text či obraz. Ačkoli je (na rozdíl od kvalitativních metod pro analýzu textu a obrazu) kvantitativní obsahová analýza společná oběma formám sdělení, textová složka převažuje a s tematizací obsahové analýzy prakticky splývá. Mezi uváděné výhody obsahové analýzy patří, že třídí větší počet dat, systematicky pracuje s daty, identifikuje vzorce, nedovoluje ignorovat část dat (která „nezapadají“ do výzkumného vzorce), identifikuje časový vývoj (identifikace trendů). [37]

Kvantitativní obsahová analýza je charakterizována jako systematická a objektivní charakteristika sdělení. Kvalitativní obsahová analýza je subjektivní interpretací obsahu textových dat prostřednictvím systematického třídícího procesu kódování a identifikování témat. Mezi klady obsahové analýzy patří aplikovatelnost na různorodé typy (textových) dat, přizpůsobení výzkumným záměrům, tedy možnost dosáhnout vysoké míry zobecnění kvalitativních metod a objektivního kvantitativního zhodnocení (tzv. komparovatelnosti). Subjektivismus metody je pak způsoben především „osobností“ badatele a riziky kvantitativních závěrů. Přes tyto „problémy“ je obsahová analýza velmi častým typem analýzy, v praxi se prolíná s některými kvalitativními (textovými) analýzami. [37]

Předmětem obsahové analýzy jsou obsahy komunikace předávané jako text či obraz. Ačkoli je (na rozdíl od kvalitativních metod pro analýzu textu a obrazu) kvantitativní obsahová analýza společná oběma formám sdělení, textová složka převažuje a s tematizací obsahové analýzy prakticky splývá. [37]

V obsahové analýze dochází ke zkoumání textů (obrazů) s ohledem na několik vybraných znaků, jejichž výskyt je zachycován. Těmito zaznamenávanými znaky jsou nejčastěji slova a fráze a to, co je zaznamenáváno, je existence a frekvence výskytu. Obsahová analýza slouží tedy ke kvantifikaci přítomnosti určitého znaku a je vhodná zejména pro komparaci jevů (např. výskytu více znaků, výskytu téhož znaku v rámci více datových souborů).

Obsahová analýza se v praxi často prolíná s kvalitativními (textovými) analýzami. Otázka prolnutí není jen věcí praktického užití, ale je možné ji vysledovat i na úrovni koncepce metody. Sémantická (relační) analýza nezaznamenává pouhý výskyt konceptů (znaků), ale také vztahů mezi nimi. Podle Carley je možné zahrnout sémantickou analýzu pod obsahovou analýzu. Jde tedy nejen o sledování vztahů mezi dvěma koncepty, ale všech vzájemných vztahů mezi všemi sledovanými koncepty. [30]

Komponenty obsahové analýzy

At' již je obsahová analýza porovnává dva typy obsahů, anebo přináší komplexnější šetření, lze pro ni v pěti bodech identifikovat základní pracovní rozvržení: 1) design výzkumu, 2) organizace výzkumu, 3) fáze ověřování, 4) získávání dat, 5) vyhodnocování dat. [54]

Design výzkumu v sobě zahrnuje všechny komponenty podílející se na stanovení konkrétní metody, zejména pak operacionalizaci (převedení obecných pojmů do roviny analyzovaných znaků). Nejprve je tedy vymezen výběrový soubor dat, tj. nejčastěji typ médií, typ analyzovaných obsahů a časové období zkoumaných dat. Dále by mělo dojít k určení úrovně analýzy, tzn. definování toho, co bude konceptem (kategorií), tedy obecný pojem hledaný za znaky. Mohou jím být slova (např. má-li být text srovnán s obecným užitím), fráze (širší koncepty sledované při studiu určité socio-lingvistické skupiny), témata (náměty, kombinace více konceptů – využívané zejména při tzv. tematické analýze), sémantické jednotky. Následuje návrh kódování, tedy uvedení jednotek. Záznam o jednotkách analýzy je kódován vždy pro určitou kódovací jednotku (článek, pořad, příspěvek, obraz), ale také méně jasně ohraničené téma (argument aj.). [54]

Důležité je rozlišit, zda bude k vyhledané jednotce analýzy učiněn kódovaný záznam v podobě frekvence výskytu, anebo v podobě přisuzovaného významu (např. vztaženého konceptu). Vyhledávané sémantické jednotky mohou být kódovány např. dle dichotomií (např. pozitivní – negativní, síla – slabost, aktivita – pasivita). Výběr jednotky kódování (např. slovo, slovní spojení věta, článek atd.) je podstatný pro volbu způsobu vyhodnocování. Má vliv zejména na zpracování počtu výskytu a způsob identifikace. Součástí kódování by měl být i záznam o naložení s nepotřebnými informacemi (budou ponechány stranou, budou nějak kvantifikovány apod.). [54]

Obsahová analýza je v současnosti považována za adaptabilní, systematickou, objektivitě blízkou metodu. Je možné ji uplatnit na soubor (textových) dat, využívat ji zejména tam, kde není možné či účinné uplatňovat investigativnější metody zkoumání.

Obsahová analýza se opírá o kvantitativní způsob zkoumání, obsahuje i kvalitativní postupy a přibližuje se tedy kvalitativním metodám. Tyto kvalitativní aspekty obsahové analýzy jsou nahlíženy dvěma způsoby – slouží buď jako kritika metody, anebo jako vyzdvižení metody pro její větší validitu, citlivost ke smyslu sdělení v analyzovaných komunikačních proudech. Obecně je pak užití obsahové analýzy hodnoceno s ohledem na to, zda bylo v daném výzkumném záměru provedeno relevantním způsobem a s vědomím obou rizik – jak nízké validity, tak neobjektivity. Obsahová analýza je proto vhodná zejména pro analýzu nejběžnějších textů. [54]

3.3 Veřejné mínění

Obsahy masmédií měly podávat reflexi sociální organizace a hodnotového systému společnosti, zachycovat sociální změny a osvětlovat proces utváření rozhodnutí. Výzkum komunikace je tak uchopen z druhé strany - namísto iniciátorů komunikace jsou to recipienti, kdo dominantně rozhoduje o obsahu komunikace a ke komu se tak přesouvá zájem sociologie. Výzkum veřejného mínění brzy získal širší neakademický potenciál. [30]

Sociologický výzkum komunikace nezahrnuje pouze sociální politiku a veřejné mínění. Rozlišuje ovlivňování třemi paradigmaty (institucionálním, kritickým a technologickým). Zmiňovaná paradigmatata se opírala o kritiku pojetí masové komunikace jakožto dominantního činitele v procesu utváření veřejného mínění, odmítala zjednodušené konstrukce mediálního vlivu. Teprve studium všech těchto komponentů odhaluje politické usměřňování veřejného mínění. Média lze vnímat jako utvářející obraz toho, „co si o něčem myslet“, patří do širšího institucionálního rámce politiky a svůj vliv postupují více či méně systematickým zaváděním určitých témat, které společnost následně vyhodnocuje jako podstatná. Médii se přisuzuje role zastřešující mocenskou nerovnost uvnitř společnosti. Média vytvářejí iluzi beztrídnosti a více než, „co si o něčem myslet“, říkají „co nemyslet“ či „co si o něčem nemyslet“. Kritické paradigma se tak vrací k zdůraznění vlivu médií. Technologické paradigma, které se rozvíjí až od 60. let, vychází z toho, že média nás spojují způsobem, který je nezávislý na druhu sdělení. Instituce a mocenské elity se prezentují skrze sdělení a určují sdělované. Média nám říkají „jak myslet“ a „jak se organizovat“. Z paradigmatického vývoje napříč sociologií komunikace vyplývá odlišný důraz badatelů užívajících metody obsahové analýzy na latentní a manifestní obsahy komunikace. [30]

3.4 Sémantický diferenciál

Při výzkumech veřejného mínění se často využívá metody sémantického diferenciálu. Sémantický diferenciál je výzkumná metoda zaměřená na zjišťování toho, jak lidé vnímají pojmy. Každý pojem má dva významy. Denotativní význam pojmu je zjevný, obecně platný význam, který vyjadřuje negativní společenské hodnocení. Konotativní význam pojmu znamená skrytý, subjektivní význam, kdy si každý pod ním může představit něco jiného (např. pojem trest).

Pojem lze prezentovat ze tří úhlů dimenze (rozsahu). Hodnotící rozsah představuje hodnocení pojmu z hlediska toho „ jaký dojem vyvolá pojem“. Druhou složku hodnocení pojmu tvoří hodnocení síly. Pojem se posuzuje z hlediska toho, zda působí jako dominantní (silný), nebo nevýrazný (slabý). Třetím hodnotícím hlediskem je hodnocení aktivity pojmu. Sleduje se, zda pojem vyjadřuje dynamiku (aktivitu), nebo působí klidně (pasivně).

Při interpretaci výsledků je důležité sledovat, zda z porovnání vyplývají nějaké souvislosti, zda získané údaje vyjadřují nějaký trend (směřování). Dále lze sledovat, zda získané údaje jsou v souladu s již existující teorií o zkoumaném jevu (zda teorii potvrzují, popírají, blíže specifikují nebo rozšiřují) a zda jsou v souladu s jinými výzkumy. [54]

3.5 Rešerše

Je výsledek (proces) vyhledávání informací o určité problematice (na základě rešeršního dotazu), jehož výstupem je soupis vyhledaných informací ve formě dokumentografických nebo faktografických záznamů, popřípadě plných textů dokumentů. Rešeršní dotaz je systematicky uspořádaná slovní formulace, na základě které lze v informačních zdrojích vyhledávat. Slouží k nalezení dokumentů, které co nejlépe odpovídají zadanému tématu. [53]

Rešerše se skládá z několika fází. V první fázi (etapa přípravy) je nezbytné formulovat rešeršní požadavek (dotaz) a stanovit si výběr vhodných zdrojů pro vyhledávání informací. Zde je důležitá volba tzv. rešeršní strategie (jde vlastně o metodický postup, jak získat z informačních zdrojů relevantní dokument). Při této fázi je nutné stanovit téma a definici klíčových slov a hesel, stanovit formální požadavky (jde např. o vhodnou kombinaci klíčových slov), výběr informačních zdrojů pro vyhledávání informací a formulaci rešeršních dotazů. Ve druhé fázi (etapa vyhledávání) jde o samotné vyhledávání v námi zvolených informačních zdrojích. Zde nabývá významu tzv. „ladění“ rešeršního dotazu dle vyhledaných záznamů. Může jít o zúžení nebo zobecnění. Docílíme toho kombinací termínů s využitím tzv. zástupných znaků. Jde tedy o upřesnění vyhledávání (např. ve vlastním textu je třeba, aby se vyhledávaný znak objevil vícekrát). [53]

Existuje několik typologií rešerší. Mezi nejčastější patří vyhledávání podle časového hlediska (retrospektivní nebo průběžné), dále podle způsobu provedení (ruční nebo automatizované). Dalším hlediskem je úplnost materiálu, tedy zda jde o úplné (vyčerpávající) nebo výběrové rešerše. Rešerše lze dále třídit podle druhu dokumentů (jednodruhové, vícedruhové, komplexní), a také podle rozsahu formálních údajů (např. dokumentografické, faktografické). [30]

Z výše uvedeného bylo vycházeno při provedení rešerše pro obsahovou analýzu textu „proruských“ a „nezávislých západních“ informačních zdrojů pro objasnění motivace pomoci různých aktérů při zvolené konkrétní akci - vyslání ruského humanitárního konvoje do konfliktem zasažených oblastí východní Ukrajiny.

4 ANALÝZA HUMANITÁRNÍ A ROZVOJOVÉ INTERVENCE

V této části práce je na základě vybraného vzorku dat a vzorku poskytovatelů provedena analýza a posouzení zaměření humanitární a rozvojové intervence různých aktérů, která směřovala na Ukrajinu ve zvoleném období. Mezi aktéry pomoci patří zejména státy jako celky (které posílají na území postižené konfliktem humanitární a rozvojovou pomoc) a nevládní organizace, které působí na území východní Ukrajiny.

K analýze a motivaci byly použity údaje z oficiálních dat OECD/ODA z let 2015 a 2016. [18; 20]

4.1 Analýza dat OECD

země: Ukrajina

období: 2015-2016

zdroj: OECD/DAC

sledovaná data: výše podpory a zaměření podpory (humanitární a rozvojová pomoc)

sledované téma: motivace donátorů

4.1.1 Ukrajina – příjemce pomoci

Dle dat OECD/ODA v rozmezí let 2015-2016 Ukrajina přijala celkovou pomoc ve výši 2,97 miliardy USD. Z toho na humanitární pomoc šlo v období 2015-2016 13% z celkové pomoci, což činí 386,43 miliónů USD. Nejvyšší položku pomoci Ukrajině tvoří z 44% pomoc na ostatní sociální infrastrukturu a služby, což činí celé 1,31 miliardy USD z celkové pomoci. V období mezi lety 2015-2016 se finanční míra pomoci na Ukrajinu zvýšila o téměř 8%, z čehož lze usuzovat, že se situace v tomto období na Ukrajině nezlepšila, jelikož míra pomoci stále mírně stoupala. Míra rozvojové pomoci na Ukrajinu se ale rapidně zvýšila hlavně mezi lety 2013-2014, kdy v roce 2013 činila míra pomoci na Ukrajinu "jen" 800 mil USD proti skokovému nárůstu v roce 2014 na 1,40 miliardy USD, což je zvýšení o 75% oproti roku 2013. [39] Tento skokový nárůst celkové rozvojové pomoci Ukrajině byl zapříčiněn začátkem občanské války na východní Ukrajině, na které reagovali aktéři pomoci (státy i instituce) zvýšením finančních dávek na humanitární a další pomoc postiženým obyvatelům východní Ukrajiny. Mezi největší donory, kteří posílají finanční pomoc na Ukrajinu, jsou dle OECD/ODA Německo, Spojené státy americké, Kanada, Švédsko.

V následujícím textu na základě zveřejněných údajů detailněji popíšu pomoc těchto států (aktérů pomoci) a budu se snažit rozklíčovat a porovnat jejich motivace na základě zveřejněných oblastí podpory, do kterých byla směřována finanční pomoc. Bude také prezentována finanční částka a způsob pomoci, kterou poskytla Česká republika Ukrajině.

Ruská federace není členem OECD a nevztahují se tak na ni definice a pravidla této organizace týkající se zveřejnění částek na humanitární a rozvojovou pomoc. Z tohoto důvodu jsem Rusko nezařadil do porovnání se zeměmi, které poskytují humanitární a rozvojovou pomoc na Ukrajinu. Ruskou pomoc jsem na základě výše uvedeného zpracoval samostatně. Z uvedených dat lze totiž pouze odhadnout objem pomoci posílanou na Ukrajinu. Nelze ani určit objem pomoci do jednotlivých sektorů.

Objem veškeré pomoci vybraných států za období 2015 - 2016 jsem zpracoval do tabulky. Je patrné, že globálně největším donorem z těchto států jsou Spojené státy americké, které následuje Německo. S ohledem na ekonomickou sílu vybraných států je logické, že nejmenším donorem je Česká republika.

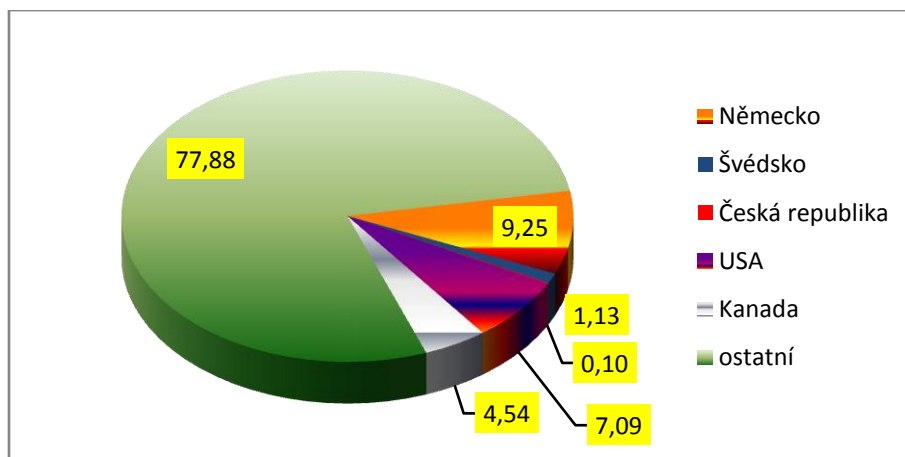
stát	Celkový objem veškeré rozvojové pomoci v mil. USD		
	rok 2015	rok 2016	Celkem
Německo	17.940,20	24.735,7	42.675,90
Švédsko	7.089,3	4.893,7	11.983,00
Česká republika	199	260,2	459,20
USA	30.965,5	34.411,6	65.377,10
Kanada	4.277,2	3.930,4	8.207,60

Tabulka č. 1: Celkový objem veškeré pomoci od vybraných donorů (zpracováno autorem) [18]

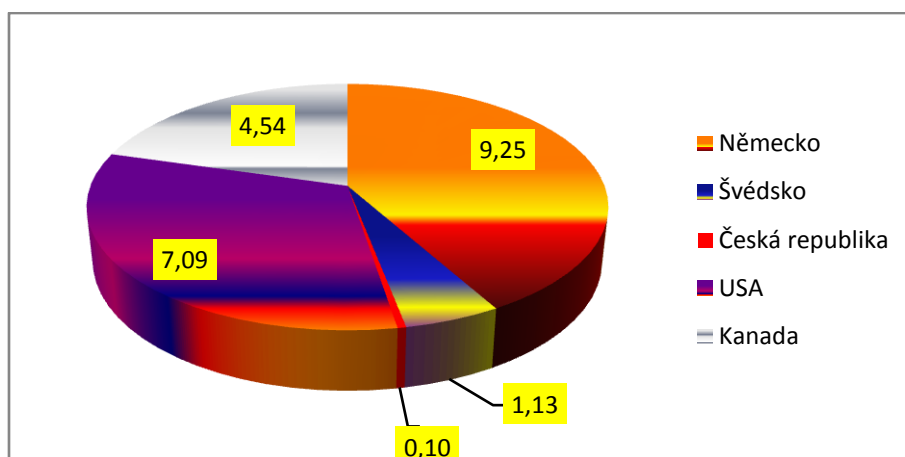
V následující tabulce a grafech je popsáno, kolik hodnotově a procentuálně tvořila částka z celkové zahraniční pomoci na Ukrajinu v letech 2015-2016 vůči ostatním aktérům pomoci. V prvním grafu jsou z celkového objemu přijaté pomoci na Ukrajinu zvýrazněny procentuální podíly vybraných donorů. Druhý graf detailněji popisuje procentuální podíl pomoci aktérů vůči sobě.

	Objem celkové rozvojové pomoci vybraných států na Ukrajinu	
	2015 + 2016 (v mil USD)	% z celkové pomoci
Německo	275	9,64
Švédsko	33,7	1,18
Česká republika	3	0,11
USA	210,7	7,38
Kanada	135	4,73
ostatní	2.315,1	76,96
celkem	2.972,5	

Tabulka č. 2: Celkový objem veškeré pomoci na Ukrajinu od vybraných donorů (zpracováno autorem) [18; 20]

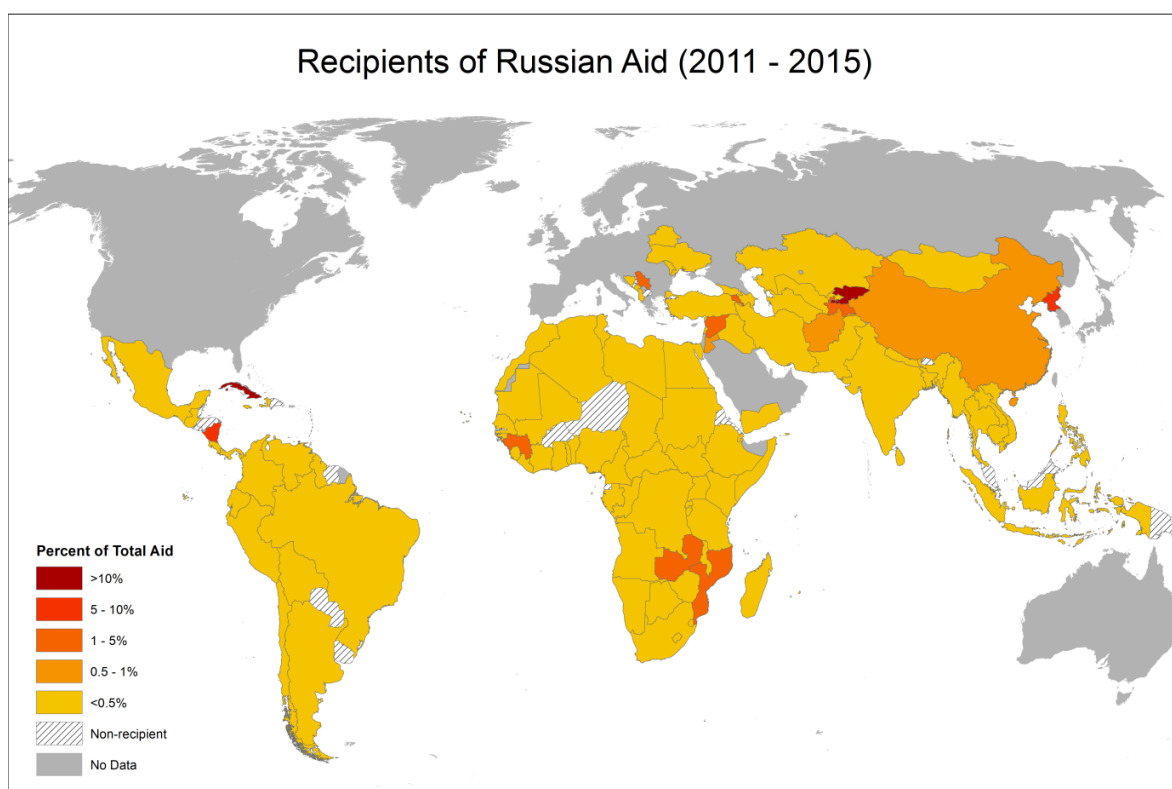
Obrázek č. 4: Graf - procentuální podíl vybraných donorů vůči celkovému objemu rozvojové pomoci na Ukrajinu (zpracováno autorem) [18; 20]

Obrázek č. 5: Graf - Procentuální podíl vybraných donorů rozvojové pomoci na Ukrajinu vůči sobě navzájem (zpracováno autorem) [18; 20]

Z uvedených grafů plyne, že vybraní donoři se podílejí 22,12% na celkovém objemu rozvojové pomoci, která směřovala na Ukrajinu. Z druhého grafu je patrné, že SRN se podílí největší měrou pomoci na Ukrajinu z vybraných států (téměř 42%).

Ruská pomoc dosáhla v roce 2015 celkové hodnoty 902 mil. USD. Z této pomoci šlo méně než 0,5% na Ukrajinu (viz. obrázek 1). Na základě těchto dat lze pouze odhadnout, že pomoc Ukrajině nebyla vyšší než 4,5 mil. USD. [51]

Obrázek č. 6: Příjemci Ruské pomoci v období 2011 - 2015 [51]

4.1.2 Analýza finanční pomoci Ukrajině u vybraných aktérů

Mezi největší donory, kteří poslali v období 2015 - 2016 finanční pomoc na Ukrajinu, jsou dle OECD/ODA Německo, Spojené státy americké, Kanada, Švédsko. Proto se bude analýza týkat těchto donorů. Pro srovnání bude za toto období provedena také analýza finanční pomoci Ukrajině u České republiky.

Spolková republika Německo (SRN)

Německá pomoc na Ukrajinu dle dat OECD/ODA je největší ze všech členských států. Celková hodnota pomoci směřující na Ukrajinu mezi lety 2015-2016 činila 275 miliard USD. V pořadí států, do kterých SRN posílá nejvíce zahraniční pomoci, se Ukrajina umístila na celkovém 10. místě (s výše uvedenými 275 miliardami USD), což z Ukrajiny činí největšího evropského příjemce pomoci. Celková zahraniční rozvojová pomoc SRN mezi lety 2015-2016 činila 42,68 miliardy USD. Z toho 7,8% z celkové výše tvořila pomoc humanitární (tj. necelé 3 miliardy USD). Mezi nejvyšší položku OECD/ODA uvádí pomoc nespecifikovanou, která tvoří 25,8% (tj. 11,01 miliardy USD) veškeré pomoci poskytované SRN.

Jedním z aktérů rozvojové politiky SRN je instituce GIZ - Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (Německé společenství pro mezinárodní spolupráci). GIZ si dává za cíl pomoci ukrajinským studentům v budoucím uplatnění na místním trhu. Na období tří až pěti měsíců jsou studenti posláni do německých firem (různého zaměření), kde získávají zkušenosti v různých oblastech (např. zemědělství, IT, těžební sektor). Tyto zkušenosti potom pomáhají studentům získat práci a uplatnit se na ukrajinském pracovním trhu. [29]

Ministerstvo zahraničí SRN, které je odpovědné za vnější německou, ale i evropskou politiku [42] dále spolupracuje s mezinárodními organizacemi (jako jsou Organizace spojených národů, Mezinárodní červený kříž, německými nevládními organizacemi, atd.). Tyto organizace se na východní Ukrajině podílejí na opravách domů, potravinové pomoci, zajištění pitné vody a také psychologické pomoci lidem postiženým válkou. [23]

Spojené státy americké (USA)

Spojené státy americké (USA) jsou největším poskytovatelem rozvojové pomoci ze všech států OECD/ODA v celkovém poskytovaném finančním obnosu a to i přesto, že % GNI (Gross national income - česky: hrubý národní příjem) tvoří necelých 0,2% (konkrétně 0,19% k roku 2016). Celková pomoc mezi roky 2015-2016 dosáhla hodnoty 65,38 miliardy USD. Humanitární pomoc tvořila celkem 22,7% procenta z celkového objemu pomoci, tj. 14,85 miliardy USD. Nejvyšší částka pomoci vydávaná v období 2015-2016 byla do sektoru vzdělání a zdraví (a to 34,7% tj. 22,69 miliardy USD). USA poskytly Ukrajině pomoc mezi lety 2015-2016 v celkové hodnotě 210,7 miliard USD, což činí z USA druhého největšího poskytovatele pomoci Ukrajině (za SRN), jak je patrné z grafu obrázku č. 5.

Podle USAID (United States Agency for International Development - česky: Agentura Spojených států amerických pro mezinárodní rozvoj), byla Ukrajina v roce 2015 na dvanáctém (respektive třináctém místě) ve své příjmové kategorii (nižší střední příjmová země) z hlediska světové pomoci. Na prvním místě byla v obou letech z hlediska regionálních příjemců pomoci. [61]

Před vypuknutím konfliktu a na jeho začátku (tj. v letech 2013-2014) v rámci regionální pomoci nejvyšší objem pomoci z kategorie nižší střední příjmové země podle USAID získala Gruzie. [61]

V rámci evropského regionu je Ukrajina kontinuálně od roku 2015 největším příjemcem americké pomoci. [61] Agentura Spojených států amerických pro mezinárodní rozvoj (USAID) poskytla největší finanční obnos Ukrajině v letech 2015-2016 na „boj proti šíření zbraní hromadného ničení a boje proti terorismu se zbraněmi hromadného ničení“. Částky poskytnuté na tuto činnost činily 38 miliard v roce 2015, respektive 20 miliard USD v roce 2016. Velký nárůst pomoci se zvýšil hlavně na potravinovou pomoc skrz WFP (World Food Programme - česky: Světový potravinový program), který vzrostl meziročně o 7 miliard na celkových 10 miliard USD proti roku 2015, kdy činila celková částka pomoci 3 miliardy USD.

Mezi další organizace, které byly podporovány USAID na východní Ukrajině, patří např: Zdravotní systém pro trvale udržitelný rozvoj HIV/AIDS na Ukrajině (Health Systems Strengthening for a Sustainable HIV/AIDS Response in Ukraine), Projekt městské energetické reformy (Municipal Energy Reform Project), Spravedlivý, odpovědný, nezávislý a odpovědný soudní program (Fair, Accountable, Independent, and Responsible Judiciary Program) a další. [61]

Kanada

Kanadská rozvojová pomoc mezi roky 2015-2016 dle dat OECD/ODA činila hodnotu 8,21 miliardy USD. Z toho na humanitární pomoc šlo 22,3% z celkové pomoci, tj. 1,83 miliardy USD. Nejvyšší částka pomoci vydávaná v období 2015-2016 byla do sektoru vzdělání a zdraví, a to 25,4% z celkové pomoci, což činí 2,1 miliardy USD. Celková zahraniční pomoc na Ukrajinu mezi roky 2015-2016 měla hodnotu 135 miliard USD. Ukrajina tak byla v daném období největším příjemcem kanadské zahraniční pomoci.

Jedno z možných vysvětlení, proč Kanada posílá nejvíce své rozvojové pomoci na Ukrajinu, je vysoký podíl obyvatelstva Kanady mající ukrajinský původ. V Kanadě žije celkem 1,36 milionů obyvatel ukrajinského původu (k roku 2016), což jsou téměř 4% (přesně 3,95%) obyvatelstva Kanady. [27]

Cílem kanadského mezinárodního programu rozvoje na Ukrajině je zlepšit ekonomické příležitosti pro Ukrajince v posilněné demokracii. Kanada spolupracuje s ukrajinskou vládou, aby pomohla s reformami potřebnými pro realizaci plného ekonomického potenciálu země a vybudování zdravého veřejného institucionálního a právního prostředí pro užší integraci s Evropou. Od ledna 2014 Kanada poskytla přes 88 milionů dolarů v rámci mezinárodní pomoci na podporu demokracie, lidských práv a právního státu na Ukrajině prostřednictvím podpory národních a místních institucí, občanských skupin, politických stran a nezávislých médií. [6]

Švédsko

Švédsko dle dat OECD/ODA poskytlo rozvojovou pomoc mezi roky 2015-2016 v celkové výši 11,98 miliard USD. Z toho na humanitární pomoc šlo 2,9% z celkově poskytnuté rozvojové pomoci, tj. 34,74 miliard USD. Nejvyšší částka pomoci, vydávaná v období 2015-2016, byla na tzv. nespecifikovanou pomoc. Tato položka tvořila polovinu veškeré rozvojové pomoci (přesně 50,5%) tj. 6,05 miliard USD.

Švédsko je největším dárce na světě z hlediska oficiální rozvojové pomoci (ODA) v poměru k velikosti jeho ekonomiky a celkově sedmé na světě z hlediska celkové pomoci. Pomoc činí 1,01% GNI k roku 2017 [16], v roce 2015 dokonce pomoc činila 1,4% GNI (což je dvojnásobek cíle OECD/ODA, který je 0,7%). [57]

Podle SIDA (švédsky: Styrelsen för Internationellt Utvecklingssamarbete- česky: Švédská agentura pro mezinárodní rozvojovou spolupráci) [66] jsou strategické cíle stanovené ve strategickém plánu na území Ukrajiny následující:

- 1) Ochrana: advokátní činnost pro potřeby osob zasažených konfliktem s patřičným ohledem na mezinárodní normy a standarty. To zahrnuje ochranu lidských práv (jako je obhajoba svobody pohybu a právní poradenství osobám postiženým konfliktem, ochrana při plánování prevencí a reakcí ke genderovému násilí, opatření proti minám) a také začlenění do všech plánů.
- 2) Pomoc: poskytnutí pomoci v nouzových situacích zachraňující život (poskytnutí vody, jídla, poskytnutí střechy nad hlavou a zdravotní asistence vysídleným a konfliktem zasaženým lidem se soustředěním na nejvíce zranitelné, zahrnující podporu obyvatelstva při drsném zimním počasí).
- 3) Odolnost: zabránění dalšímu degradování městských systémů, infrastruktury, systémů a poskytování služeb a zmírnění lidského utrpení. Tato priorita zahrnuje brzké oživení (včetně odolnosti) a opatření zaměřená na sociální soudržnost. [66]

Česká republika

Česká republika mezi lety 2015-2016 poslala celkem 11,25 miliard korun českých na zahraniční rozvojovou pomoc. Z toho 14,3% z celkové výše tvořila pomoc humanitární, tj. 1,609 miliard korun českých. Jako nejvyšší položku ODA u ČR uvádí pomoc nespécifikovanou, která činí 31,4% z celkové pomoci státům. Ukrajina je třetím největším příjemcem celkové zahraniční pomoci ČR. Poskytnutá částka mezi lety 2015-2016 byla v celkové výši 73,5 milionů korun českých.

Tyto údaje vypovídají, že Ukrajina patří mezi prioritní země české zahraniční pomoci. Lze se domnívat, že mezi hlavní důvody poskytované pomoci patří i to, že v ČR žije přibližně 1% obyvatel ukrajinského původu (celkem 110 tis. k roku 2016) a jsou největší národnostní menšinou na území České republiky. [48]

Mezi přímé aktéry pomoci na území východní Ukrajiny, kteří na místě zajišťují humanitární a rozvojovou pomoc, patří české pobočky organizací: Člověk v tísni, Lékaři bez hranic, ADRA nebo Červený kříž, kteří zde pomáhají. Motivace těchto organizací jsou různé (v důsledku zaměření jednotlivých nestátních neziskových organizací).

Člověk v tísni: hlavním úkolem Člověka v tísni na východní Ukrajině je zajištění pomoci nejpotřebnějším lidem, kterým poskytují okamžitou humanitární pomoc (jídlo, voda, přístřeší, krizová psychosociální pomoc nebo oprava poničených domů). Mezi lety 2014-2016 pomohl Člověk v tísni celkovou částkou v hodnotě 785 miliónů korun českých pro více než 3,7 milionů lidí přímo ohrožených válkou. [8]

Lékaři bez hranic: mezi hlavní úkoly Lékařů bez hranic, kteří působí na území Ukrajiny od roku 1999, patří pomoc uprchlíkům a vnitřně vysídleným lidem, pomoc při vzniku epidemie, endemie či tuberkulózy [34]

ADRA: Předmětem pomoci ADRY na území Ukrajiny (jak západní, tak východní Ukrajiny) je zajištění programů humanitární pomoci, mezi něž patří distribuce potravinových balíčků, hygienických sad, oblečení nebo léků. Podobně jako Člověk v tísni i ADRA pomáhá vnitřně vysídleným osobám.[62]

Český červený kříž: předmětem pomoci Českého červeného kříže na území Ukrajiny je např. zasílání materiální pomoci zdravotnickým jednotkám její ukrajinské odnože. [25]

4.1.3 Analýza motivace aktérů dle zaměření finanční pomoci poskytnuté na Ukrajinu

V další části analýzy se zaměřím na to, jakou finanční částku poskytli aktéři na rozvojovou a humanitární pomoc z řad vybraných států, které patří mezi 10 největších poskytovatelů rozvojové pomoci na Ukrajinu (zařazena je také Česká republika, pro srovnání s hlavními poskytovateli pomoci). Dále porovnám, kolik tyto vybrané státy posílají na humanitární pomoc a další rozvojovou pomoc přímo či nepřímo (skrze nevládní organizace). Budu se snažit identifikovat činnosti (oblasti) rozvoje, na které se aktéři pomoci zaměřují, ze kterých potom budeme moci určit (pochopit) motivaci pomoci jednotlivých aktérů oblastem východní Ukrajiny.

Z dat OECD (viz přílohy) vyplývá, že u žádného státu z vybraného vzorku nedominuje na prvním místě pomoc humanitární. U obou států zastupující severoamerický kontinent (tedy USA i Kanady) se humanitární pomoc umísťuje shodně na druhém místě ze všech sektorů zahraniční pomoci. Výše pomoci je 22,7% u USA a 22,3% u Kanady. Z evropských států u vybraného vzorku je humanitární pomoc podstatně nižší. Česká republika na humanitární pomoc vydává 14,3%, což je u ČR čtvrtá nejvyšší položka zahraniční pomoci. SRN vydává na humanitární pomoc 7,8%, což je u SRN šestá nejvyšší položka zahraniční pomoci. Zajímavostí je, že Švédsko, které je největším dárce na světě z hlediska oficiální rozvojové pomoci (ODA) v poměru k velikosti jeho ekonomiky, vydává na humanitární pomoc ani ne 3% veškeré zahraniční pomoci (přesně 2,9%) a to je vůbec nejnižší položka veškeré švédské rozvojové pomoci. Nejvyšší složku pomoci u USA i Kanady tvoří sektory vzdělání a zdraví. U USA to byla zhruba 1/3 veškeré pomoci (konkrétně 34,2%) u Kanady to byla 1/4 (konkrétně 25,4%). U vybraných států Evropy také panovala shoda, ale v jiném sektoru - v sektoru nspecifikovaná pomoc. Nspecifikovaná pomoc dle OECD obvykle zahrnuje programy, které nejsou programově podporovány (jako jsou administrativní náklady, uprchlíci v dárcovské zemi a náklady na výzkum). Tato konkrétní sektorová pomoc činila mezi roky 2015-2016 v ČR (31,4%), v SRN (25,8%) a ve Švédsku (50,5%). [11]

4.1.4 Výsledky analýzy motivací jednotlivých aktérů pomoci

Nejvyšší finanční pomoc Ukrajině mezi lety 2015-2016 směřovala do sektoru další sociální infrastruktura a služby (konkrétně 44%). Vysvětlení, proč do tohoto sektoru bylo vloženo nejvíce zahraniční pomoci, je, že v oblastech bojů na východní Ukrajině (v Donbasské a Luhanské oblasti) probíhaly ozbrojené boje mezi vládními a separatistickými jednotkami, které měly velice negativní dopad na infrastrukturu, kdy několik tisícovek budov bylo bojem buď poškozeno, nebo zcela zničeno. Humanitární pomoc v těchto letech tvořila 13% veškeré zahraniční pomoci a tento druh pomoci byl v pořadí veškeré zahraniční pomoci na Ukrajinu na třetím místě. Větší objem (14 %) směřoval do pomoci, která je označovaná jako multisektorová.

Mezi jednotlivými motivacemi aktérů pomoci jde najít určitá společná témata. Například všichni zmínění aktéři pomoci, buď prostřednictvím své rozvojové politiky (která je řízena ministerstvy zahraniční, vládními agenturami jednotlivých zemí), nebo prostřednictvím zahraniční pomoci (posílané přes nevládní organizace na Ukrajinu), se snaží pomáhat v tématech ochrany lidských práv, sociálního zabezpečení a potravinové pomoci. Česká republika takto činí přes nevládní organizace Člověk v tísni nebo organizaci ADRA [35].

Spolková republika Německo distribuje pomoc např. přes Mezinárodní červený kříž, nebo prostřednictvím německých nevládních organizací. Švédsko takto činí prostřednictvím SIDA (své agentury pro mezinárodní rozvojovou spolupráci). Kanada posílá finanční prostředky přes Kanadský mezinárodní program rozvoje na Ukrajině. USA přes vládní agenturu USAID podporuje Světový potravinový program (World food programme), dále financuje zdravotní systém pro trvale udržitelný rozvoj HIV/AIDS na Ukrajině (Health Systems Strengthening for a Sustainable HIV/AIDS Response in Ukraine), posílá také finanční prostředky prostřednictvím Spravedlivého, odpovědného, nezávislého a odpovědného soudního programu (Fair, Accountable, Independent, and Responsible Judiciary Program).

Motivací pomoci některých aktérů (především Kanady a ČR) pomáhat lidem postiženým konfliktem na Východní Ukrajině jsou nepochybně velké komunity Ukrajinců žijících na území obou států (v Kanadě tato komunita s ukrajinským původem tvoří téměř 4% obyvatel, celkem 1,36 mil. k roku 2016). V ČR žije přibližně 1% obyvatel ukrajinského původu (celkem 110 tisíc k roku 2016). [48] Toto tvrzení lze dokumentovat na oficiálních datech OECD, kde v letech 2015-2016 Ukrajina byla největším příjemcem kanadské zahraniční pomoci. V rámci ČR se Ukrajina umístila na druhém místě ze všech příjemců zahraniční pomoci (nejvíce zahraniční pomoci ČR v těchto letech bylo posláno do Moldávie).

Další motivace aktérů lze doložit přes projekty, které přímo pomáhají určitým typům obyvatelstva na Ukrajině (např. na zlepšení pracovních příležitostí ukrajinských studentů). Tuto skutečnost lze doložit činností instituce GIZ (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit - česky: Německé společenství pro mezinárodní spolupráci), která si dává za cíl pomoci ukrajinským studentům v budoucím uplatnění na místním trhu. Studenti jsou vysíláni do německých firem na období tří až pěti měsíců, kde získávají zkušenosti v různých oblastech. Tyto zkušenosti potom pomáhají studentům získat práci a uplatnit se na ukrajinském pracovním trhu.

4.1.5 Komentář k analýzám

Po prvotní fázi humanitární pomoci (rok 2014) nastala od roku 2015 na Ukrajině fáze následného hospodářského a sociálního rozvoje, kterou v prostředí ODA zastupuje zahraniční rozvojová spolupráce (ZRS). ZRS zde začala plnit sekundární cíle, např. prosazování zahraničněpolitických, bezpečnostních a ekonomických zájmů donorského státu. Na rozdíl od humanitární pomoci rozvojová pomoc a spolupráce zpravidla nebývá nezištná (altruistická), ale donor sleduje i cíle pragmatické. Mezi takové cíle patří např. vytváření lepších podmínek pro realizaci obchodu soukromými firmami z dárcovské země. Realizátoři rozvojových projektů totiž zlepšují dobré jméno země, odkud přicházejí, čímž napomáhají soukromému sektoru snadněji navázat kontakt v hostitelské zemi. To může vést k uplatnění jejich výrobků a služeb na nových trzích. Dokladem tohoto motivačního faktoru je příklad SRN, která přes aktivity agentury GIZ (Německé společenství pro mezinárodní spolupráci) pomáhá ukrajinským studentům v budoucím uplatnění na místním trhu. Rozvojovou spoluprací navíc donorská země získává prestiž, která může v oblasti diplomacie pomoci představitelům štedrých donorských zemí k významným postům v mezinárodních institucích. Pragmatickým cílem donorské země bývá i šíření vlastní kultury a jazyka (např. prostřednictvím stáží studentů – viz pobyty ukrajinských studentů v SRN). ZRS je tak zpravidla určována kombinací idealistických vizí vycházejících z altruismu a z pragmatických přístupů, které vidí ZRS jako přímý nástroj podpory zahraničních zájmů dárcovského státu. [21]

Zájmy zahraničních velmocí, pokud jde o Ukrajinu, mají především geograficko-strategický, vojenský a ekonomický charakter. Přitom různé velmoci mají zájem na tom, aby dostaly Ukrajinu pod svou kontrolu. Přestože by státy EU svými rozhodnutími a sankcemi chtěly ukázat, že jsou v otázce Ukrajiny zcela zajedno s USA, ve skutečnosti tomu tak není. V reálu mají některé evropské státy větší zájem na upevnění svého vlivu na Ukrajině než jiné.

Z ekonomického hlediska je Ukrajina důležitým tržním partnerem Německa. Německé investice na Ukrajině v rozsahu 6,6 miliard dolarů představují 16,5 % všech přímých zahraničních investic. [7] Německé společnosti projevují zájem o tradiční ukrajinské oblasti strojírenské výroby, elektronický průmysl, částečně o kovo zpracující průmysl. Navíc Ukrajina představuje velké potenciální odbytiště. Západní firmy a koncerny jsou připraveny investovat na Ukrajinu ještě víc, ale chtěly by větší politickou, finanční a ekonomickou stabilitu. A ta se spojuje s dalšími a hlubšími neoliberalními ekonomickými reformami. [7]

Zacílení pomoci, které z analýzy dat vyplývá, dokládá, že motivace aktérů, kteří poskytovali humanitární a rozvojovou intervenci do různých oblastí, byly směřovány zejména na redukci negativních dopadů probíhajícího vojenského konfliktu na obyvatelstvo. Motivace aktérů, kteří svou pomoc zaměřili do určitých sektorů, přispěly ke stabilizaci a rozvoji v oblasti sociální a hospodářské.

5 OBSAHOVÁ ANALÝZA INFORMAČNÍCH ZDROJŮ

Pro obsahovou analýzu informačních zdrojů jsem zvolil konkrétní akci - vyslání ruského konvoje s humanitární pomoci do konfliktem zasažených oblastí východní Ukrajiny (Doněck, Luhansk) v srpnu 2014. Tato akce a toto období bylo zvoleno, protože se setkalo s velkým zájmem a komentáři médií (jak ruských, tak jiných států).

Dle zdrojů (ruských i červeného kříže) konvoj 262 vozidel přepravoval 1800 tun humanitární pomoci, zejména potraviny, hygienické potřeby, léky a spací pytle: (např. 100 tun cukru, 62 tun dětské výživy a 12 tisíc spacích pytlů). [87]

Obrázek 7: Plánovaná cesta humanitárního konvoje do postižených oblastí východní Ukrajiny [31]

5.1 Rešerše zdrojů

V médiích proběhlo vyhledávání bez omezení. Protože jsem výběr prováděl „ručně“, bylo posouzení výhod a nevýhod omezení vyhledávání podloženo posouzením témat a obsahu textů. Výběr zdrojů, které byly následně podrobeny analýze, probíhal na základě vyhledávání hesla „humanitární konvoj“ ve vyhledávacích jednotlivých zpravodajských portálech. Záměrem bylo vyhledávat pouze zdroje za stanovené období týkající se přímo konkrétní akce „vyslání ruského konvoje s humanitární pomocí“. V médiích mnohé zdroje, které se zvolené problematice věnovaly, byly tematicky víceméně podobné.

Vzhledem k tomu, že jsem pro sběr dat nevyužíval žádné databáze a prováděl jej na základě zadání tématu a základního hesla „humanitární konvoj“ v zadaném časovém období, měl jsem při vyhledávání v médiích možnost porovnat tematické a obsahové stránky jednotlivých zdrojů, které se od sebe navzájem příliš nelišily. Již při sběru dat bylo patrné, že se zdroje věnující danému tématu pohybují v podobných obsahových oblastech - a to jak v rámci jednoho zdroje, tak napříč zdroji.

Časové ohraničení vyhledávaných článků bylo zdola vymezeno 10. srpnem 2014 a shora 25. srpnem 2014. Aby byl výběr zdrojů „vyvážený“, vybral jsem jak „proruská“ média, tak „západní“ média.

Do výběrového vzorku pro obsahovou analýzu jsem zařadil tzv. "proruská" a tzv. „nezávislá západní“ média. Dále jsem zařadil i česká média. Pro konečné složení vzorku určeného k analýze jsem se nakonec rozhodl použít články ze čtrnácti zdrojů. Získaný objem zdrojů byl pro potřeby práce dostatečný [77 - 90]

5.2 Obsahová analýza vybraných zdrojů

Pro obsahovou analýzu vybraných zdrojů jsem jako základní zvolil heslo „humanitární pomoc“. Dále jsem ve vybraných zdrojích hledal slovní spojení, kde základem bylo slovo „humanitární“. Hesla, která jsem pro výběr dále použil, byla: (1) humanitární pomoc (2) humanitární konvoj a (3) humanitární krize. Pro relevantnost výběru se hledaná hesla objevila v jeho textu v jakémkoliv pádě a hledaná slovní spojení nemusela nutně následovat bezprostředně za sebou. Sledoval jsem dále v textech i četnost výskytu dalších slovních spojení se slovem humanitární. Díky rozšíření vyhledávaných slovních spojení jsem získal z médií informace o nejčastějších slovních vazbách. Tato hesla jsem pro obsahovou analýzu zadal ve všech třinácti vybraných zdrojích. Četnost jednotlivých slovních spojení byla různá. Nejvyšší četnost ve všech zdrojích mělo heslo „humanitární pomoc“, které se ve vybraných zdrojích objevilo 58 krát. Druhým nejčastějším slovním spojením ve vybraných zdrojích bylo spojení „humanitární konvoj“, které se ve vybraných zdrojích objevilo 24 krát. 7x se objevila slovní spojení „humanitární krize“. Ještě 7x se objevila slovní spojení „humanitární krize“ a „humanitární mise“. Další slovní spojení již nebyla tak frekventovaná. Dále se objevilo 5 krát spojení „humanitární intervence“ a 4 krát spojení „humanitární akce“ a humanitární náklad“. Slovní spojení se slovem „humanitární“ se pak objevila dvakrát (právo, operace a koridor), další spojení pak již jen jednou (zásah, katastrofa, záležitost, zásilka, situace).

5.3 Výroky jednotlivých aktérů

Pro objasnění přístupu jednotlivých aktérů k této konkrétní akci (vyslání konvoje s humanitární pomocí) uvádím níže citace z vybraných zdrojů. Z citací a také z dalších částí textů vybraných zdrojů lze dovodit různé pohledy aktérů na vyslání humanitárního konvoje.

Obavu ze zneužití mise Ruskem vyjádřil dne 11.8.2014 i generální tajemník Severoatlantické aliance Anders Fogh Rasmussen. Oznámil navíc, že Moskva nestahuje své jednotky od ukrajinských hranic, i když to dříve avizovala. [80]

- *„Pravděpodobnost ruského zásahu na Ukrajině je vysoká. Rusové si připravují záminku pro takovou akci pod zástěrkou humanitární operace. Vidíme techniku, která může být pro takovou nelegální akci využita,“ uvedl Rasmussen. [80]*

Podle mluvčího ukrajinské armády se v bezprostřední blízkosti hranice s Ukrajinou nachází na 45 tisíc ruských vojáků. „Do jedenácti hodin dopoledne bylo v pohraničních oblastech rozmístěno zhruba 45 000 vojáků ozbrojených sil Ruské federace,“ prohlásil Lysenko podle agentury Reuters. [80]

„Tvzení o jakési vojenské akci jsou absolutně absurdní. Jde výhradně o humanitární pomoc,“ řekl kremelský mluvčí Dmitrij Peskov. Na Ukrajinu bude podle něj dopraveno „vše, co je nezbytné s přihlédnutím ke stále tíživější humanitární katastrofě ve východoukrajinských oblastech,“ uvedl mluvčí prezidenta Putina. [80]

Ukrajinský prezident Petro Porošenko o víkendu prohlásil, že je připraven humanitární misi na východě země zvážít, pokud bude mezinárodní a bez vojenské podpory. Dnes Porošenkův úřad oznámil, že Kyjev dal souhlas s operací zaměřenou na zmírnění utrpení obyvatel Luhansku. [80]

Kolona s humanitární pomocí bude smět vstoupit na ukrajinské území za jasně vymezených podmínek. Vyslání pomoci musí předcházet žádost přijímající země, tedy Ukrajiny. Seznam položek pomoci musí ukrajinská strana předem schválit. Dopravu musejí koordinovat výlučně OSN a Mezinárodní výbor Červeného kříže a kolona s pomocí smí překročit jen ty hraniční přechody, které má Kyjev pod kontrolou. „O žádném vojenském doprovodu humanitární kolony nemůže být řeč,“ konstatoval mluvčí ukrajinského ministerstva zahraničí Jevhen Perebyjnis. [80]

V úterý zástupci MVČK sdělili BBC, že dosud nemají informace o nákladu, který konvoj veze, a na ruské misi se nepodílí. „V tomto stádiu nemáme žádnou dohodu, vypadá to jako iniciativa Ruské federace,“ řekl mluvčí MVČK Andre Loersch agentuře AP. [81]

Ruský ministr zahraničí Sergej Lavrov v pondělí prohlásil, že vyslání humanitárního konvoje bylo dohodnuto s ukrajinskou vládou. Kyjev nicméně oznámil, že ruské vozy na ukrajinské území nepustí. Svůj náklad by měly předat na hranicích Červenému kříži, uvedl poradce prezidenta Valerij Chalij. [81]

Lavrov později podle ČTK uvedl, že Moskva souhlasí se všemi podmínkami, které si stanovil Kyjev a trasu konvoje upraví. "Souhlasili jsme s trasou odpovídající požadavkům ukrajinských úřadů. Souhlasili jsme s tím, že naše kamiony se budou po Ukrajině pohybovat s ukrajinskými poznávacími značkami," řekl Lavrov. Podle něj Moskva souhlasí také s tím, že kamiony budou doprovázet zástupci MVČK, Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) i ukrajinských úřadů. [81]

„Musíme být nanejvýš opatrní, protože to může být zástěrka pro to, aby se Rusové rozmístili u Luhansku a Doněcku a postavili nás před hotovou věc,“ řekl francouzský ministr zahraničí Laurent Fabius. „Tento konvoj je možný a ospravedlnitelný jedině tehdy, pokud jej autorizuje Červený kříž,“ citovala jej agentura Reuters. [81]

Ukrajinský ministr zahraničí Pavlo Klimkin na svém twitterovém profilu uvedl, že to bylo "pět hodin velmi těžkých rozhovorů". "Abychom dosáhli pokroku, budeme se muset ještě mnohokrát sejít na pět hodin," dodal Klimkin s tím, že v některých otázkách Kyjev nemůže přistoupit na kompromis. [11.3]

"Kompromis není možný tam, kde by se stát ocitl za červenou čarou. Ukrajina na berlínské schůzce tuto čáru nepřekročila," uvedl ukrajinský ministr. Podle ukrajinské agentury Unian ale z jeho slov vyplynulo, že pozitivní výsledky berlínská schůzka nepřinesla. [77]

Ruské ministerstvo zahraničí po ukončení jednání vydalo prohlášení, podle něhož bylo v Berlíně dosaženo "určitého pokroku". Zúčastněné strany se podle Moskvy dohodly, že budou pokračovat v rozhovorech ve stejném formátu a připraví pro předsedy vlád Ruska, Ukrajiny, Francie a Německa konkrétní návrhy. [77]

We are warning against any attempts to thwart this purely humanitarian mission which took a long time to prepare in conditions of complete transparency and cooperation with the Ukrainian side and the ICRC. Those who are ready to continue sacrificing human lives to their own ambitions and geopolitical designs and who are rudely trampling on the norms and principles of international humanitarian law will assume complete responsibility for the possible consequences of provocations against the humanitarian relief convoy. [84]

5.4 Výstupy obsahové analýzy

Cílem této části práce bylo na základě rešerše ze zvolených veřejně dostupných textů ve zvoleném období týkajících se konkrétní humanitární pomoci (vyslání humanitárního konvoje) objasnit motivaci pomoci z pohledu různých aktérů.

Tím, že část textů podrobených analýze v daném období byla vyhledána na základě hesla „humanitární“, vyskytuje se zejména v kontextu humanitární pomoci a ozbrojeného konfliktu. Vybrané texty se poměrně detailně věnují formám pomoci a možné motivaci toho, jak a proč je Rusko v tomto konfliktu přítomné.

Analýza zdrojů ukázala na rozdílné vnímání konvoje, které vyjadřují prohlášení ruských aktérů pomoci a západních „komentářů“ pomoci. Toto téma bylo velmi časté a opakované. Západ je zmiňován jako partner, se kterým dochází ke shodám ohledně různých problematik, ale zároveň jako kritik ruského postupu na Ukrajině. V druhém případě zároveň dochází k ospravedlňování činnosti Ruska v tomto regionu vzájemným propojením obou zemí (Ruska a Ukrajiny) – ať už ekonomickým nebo skrze početnou ruskou komunitu žijící na Ukrajině. Ve vztahu k OECD je pak uvedeno, že Rusko uznává jeho aktivitu, ovšem rámce, které poskytuje, jsou pro něj příliš úzké a neodpovídající ruským zájmům a možnostem.

V mediální části se Západ objevuje ve třech polohách vztahu s Ruskem. Je to rovná spolupráce, spolupráce, ve které je dominantním aktérem Rusko, a negativní vztah. Co se týče vztahu rovné spolupráce, pak je vyobrazována spolupráce v rámci různých mezinárodních organizací, ale i na bilaterální bázi. Tematicky se týká např. konstruktivních rozhovorů ohledně Ukrajiny.

Odlišný charakter spolupráce, kdy je vztah prezentován asymetricky ve prospěch Ruska, je obecně založený na prezentaci Ruska jako aktéra, který Západu pomáhá, nabízí výhodnější alternativy nebo jde příkladem. Zde můžeme uvést příklady, kdy Rusko navrhuje různá setkání ohledně palčivých situací (např. při řešení ukrajinské krize) či zve Západ k tomu, aby se zapojil do různých humanitárních akcí po boku Ruska (zejména na Ukrajině).

Nejčtenější zastoupení však mají ve vztahu k "Západu" negativní sdělení. Z těchto sdělení lze vyzorovat vzorec, ve kterém obecně Rusko není tím, kdo by byl autorem kritiky či negativních prohlášení. Naopak je stavěno do role kritizovaného, který musí obhajovat své názory a činy (které jsou založeny na racionálních a morálních pohnutkách). Ve chvíli, kdy se Rusko dostává do situace, kdy se staví proti "Západu", je popisován jeho „nesouhlas“, nikoliv kritika.

"Západ" kritizuje humanitární působení Ruska. Pomoc v těchto konfliktních oblastech je ospravedlňována žádostmi místních mocenských struktur, které si pomoc Ruska přály. Rusko se také často obhajuje nutností v dodávkách pokračovat, a to proto, že je jediné, kdo v oblastech humanitárně působí. Kvůli aktivitám na Ukrajině bylo na Rusko uvaleno embargo. Důvodem bylo „nařčení“, že dodávky humanitární pomoci obsahují mj. i zbraně. Rusko zareagovalo vlastním embargem proti Západu a vyjádřením, že produkty, které nemůže exportovat, poskytne východu Ukrajiny jako humanitární pomoc. Samotné USA jsou zmíněny jako konkurent či opoziční aktér, který obecně oponuje Rusku v jeho přístupu k Ukrajině. Humanitární pomoc tedy může v případě Ruska a jeho vztahu k Západu znamenat prostředek vzdoru.

Protože humanitární pomoc je obecně koncept, který má určitou morální váhu, může být těžké přistoupit na fakt, že předkládané texty zdrojů mohou být pouze jednou mediální verzí. Také z obsahu zdrojů můžeme vyvodit snahu prezentovat Rusko v lepším světle než Západ – z kontextu vyplývá, že Rusko by si bez Západu poradilo. Jako hlavní konkurent jsou v textech označovány USA, jejichž význam je snížen tím, že podnikají kroky k tomu, aby mařily snahu Ruska pomáhat.

Je zdůrazněno, že motivem pomoci, kterou Rusko poskytlo, byla rychlá humanitární pomoc lidem zasaženým konfliktem. Kromě informace o pomoci pak texty často uvádějí, že za pomoc příjemci pomoci děkují a vyjadřují se v tom smyslu, že je Rusko jejich důležitým partnerem (nejen v oblasti rozvoje). Takto jsou v textech nejčastěji zmiňovány některé skupiny obyvatel a ukrajinské regiony.

Texty se věnují také tomu, jací političtí aktéři či státní instituce jsou či naopak nejsou s rozvojem spojování, jak dochází k popisu překážek, se kterými je nutné se potýkat, či jak je v textech hodnocena pomoc, která do Ruska plyne od ostatních aktérů.

Když shrnu výstupy, pak dostaneme obraz, jakým je ruská humanitární pomoc prezentovaná ve zvolených veřejně dostupných mediálních zdrojích. Co se týče tematického zastoupení prostředků pomoci, pak jsou kromě standardních typů velmi často zmiňovány dětské „potřeby“, pomoc uprchlíkům či poskytování zdravotnického vybavení a léků. Poskytování pomoci potřebným má samo o sobě velkou morální váhu, která je ve spojení s tématy dětí, lidí, kteří byli nuceni opustit svůj domov (z důvodu probíhajícího ozbrojeného konfliktu, či zdraví) o to významnější. Téma solidarity a pomoci uprchlíkům se také objevuje jako jeden z častých zdrojů motivace ruské aktivity. V textech jsou také zmiňovány motivace ve smyslu posílení stability mezinárodního prostředí, investice do budoucnosti, ale také posílení významu Ruska, které je spolehlivé a solidární. Zároveň je několikrát opakováno, že ruská přítomnost v potřebných oblastech není ideologicky zatížená a hlavním motivem ruské pomoci je pomoc potřebným, humanitární pomoc.

5.5 Závěr obsahové analýzy

Analýzou veřejně dostupných zdrojů (získaných rešerší zdrojů) týkajících se humanitární pomoci Ruska do oblasti východní Ukrajiny v srpnu 2014 prostřednictvím humanitárního konvoje lze dovodit, že hodnocení pomoci je vnímáno odlišně Ruskem a jinak západními médii.

Na základě analýzy zdrojů (zejména citací politiků) lze konstatovat, že západní média ve svých komentářích „podsouvala“ humanitární intervenci (konvoji s humanitární intervencí) Ruska politické pozadí (možnost využít situace pro případnou invazi). Je patrné, že vnímala poskytnutou pomoc odlišně, než jak byla pomoc prezentována oficiálně Ruskem.

Ruskem vyslaný humanitární konvoj však splnil podmínky humanitární pomoci (lidskost, nestrannost, neutralitu i nezávislost). Primárním cílem humanitární pomoci je totiž redukce negativních dopadů konfliktu na obyvatelstvo daného regionu s jednoznačnou snahou stabilizovat situaci v postižené oblasti. Je-li humanitární pomoc potřebná, nemůžou ji dárci odmítnout z politických důvodů. Potvrdil se záměr, prezentovaný Ruskem, že vysílaný konvoj naplnil principy humanitární pomoci, jak ji charakterizuje humanitární charta. Humanitární charta si je vědoma toho, že snaha o poskytnutí pomoci v krizových situacích může „vystavit obyvatelstvo většímu riziku potenciálního útoku nebo nechtěně zvýhodnit jednu či více válečných stran“. Ukládá proto organizacím, aby se snažily tyto nepříznivé vlivy své intervence co nejvíce minimalizovat.[33]

Povinnost poskytovat humanitární pomoc odráží skutečnost, že ti, kdo za ni mají primární odpovědnost, nejsou vždy schopni (nebo ochotni) splnit tuto úlohu sami. Někdy jde o schopnosti, jindy o úmyslné zanedbání zákonných a etických povinností, výsledkem čehož jsou útrapy lidí, ke kterým nemuselo dojít. Častá neochota válčících stran respektovat humanitární účel krizové pomoci prokázala, že pokus o poskytnutí pomoci v konfliktních situacích může civilní osoby vystavit většímu riziku útoku, nebo může v některých případech znamenat nechtěnou východu pro jednu či více válčících stran. Signatáři charty se zavazují všechny tyto nepříznivé vlivy na krizovou intervenci minimalizovat do té míry, do které se to shoduje s výše uvedenými úkoly. Je povinností válčících stran, aby respektovaly humanitární povahu těchto intervencí. [33]

5.6 Hodnocení použití metody obsahové analýzy

Pro splnění cílů práce byla zvolena metoda obsahové analýzy, která využívá prvků kvantitativních a kvalitativních výzkumných metod.

Při analýze a zpracování cílů zaměřených na motivaci donátorů – využití tvrdých dat (statistik) – byly využity prvky kvantitativní analýzy. V části obsahové analýzy, která se zaměřuje na zaměření a posouzení humanitární a rozvojové intervence různých aktérů rozvojové pomoci na Ukrajinu v období 2015 – 2016, jsem využil oficiální statistiky a grafy OECD/DAC.

Pro obsahovou analýzu informačních zdrojů jsem zvolil konkrétní akci – vyslání ruského konvoje s humanitární pomocí do konfliktem zasažené části východní Ukrajiny v srpnu 2014. Při analýze textů informačních zdrojů jsem využil kombinaci kvantitativních a kvalitativních prvků. Provedl jsem rešerši informačních zdrojů a vybral jsem články z různých médií, které jsem podrobil obsahové analýze. Analýza textů se zaměřila na objasnění motivace pomoci z pohledu různých aktérů.

Lze konstatovat, že zvolená metoda (obsahová analýza) umožnila splnit cíle práce.

6 ZÁVĚR

V posledních dvou dekadách došlo k nárůstu financí na oficiální rozvojovou pomoc (např. v roce 2000 činila 53 miliard USD, v roce 2009 již 120 miliard USD, v roce 2016 dosáhla 145 miliard USD). [18]

Je zřejmé, že i přes apolitický charakter humanitární pomoci a principu poskytování pomoci pouze na základě faktoru potřebnosti, se LRRD snaží sledovat u humanitární pomoci další cíle, jakými jsou například příprava pro fázi obnovy a následného rozvoje. To se v praxi děje nejčastěji prostřednictvím rozšíření mandátu humanitárních organizací, které se tak mohou zapojit i do obnovy základní infrastruktury, která se kompetenčně týká jejich práce.

Složitější situace je v tzv. „separatistických regionech“. Mateřský stát zpravidla nemá jako svou prioritu plošnou obnovu infrastruktury. Úsilí rozvojových pracovníků tedy musí vycházet ze zkušenosti cílů a metod prosazovaných jednotlivými stranami konfliktu. Pokud je konflikt ještě neukončený a existuje reálná hrozba jeho nové eskalace (např. ve východních oblastech Ukrajiny), platí obecně za nejvyšší prioritu rozvojových intervencí snaha neuškodit mírovému procesu. Pokud v separatistickém regionu nenastane politická vůle k ukončení konfliktu, nemůže hospodářský a sociální rozvoj nastávat prostřednictvím přechodu od humanitární pomoci k rozvojové spolupráci.

Humanitární organizace se často dostávají do situací, v nichž lidská činnost nebo další faktory ohrožují soudržnost, majetek nebo bezpečnost celých skupin obyvatelstva nebo částí populace tak, že tím porušují mezinárodní právo. Takové situace mohou přímo ohrožovat zdraví lidí, prostředky k jejich přežití, nebo jejich bezpečnost. V ozbrojených konfliktech je vždy nejvyšší humanitární hodnotou ochrana lidí před těmito hrozbami. Forma pomoci a způsob její realizace mohou mít významný dopad (pozitivní i negativní) na stav a bezpečnost obyvatelstva.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

- [1] ANALÝZA: Ukrajinou to jen začalo. „Zdvořilí lidé“ z Ruska se při hybridní válce neptají. [20.4.2018]. Online: <https://www.info.cz/svet/analyza-ukrajinou-to-jen-zacalo-zdvorili-lide-z-ruska-se-pri-hybridni-valce-neptaji-22078.html>
- [2] Atlas of Ukraine. [20.4.2018]. Online: https://commons.wikimedia.org/wiki/Atlas_of_Ukraine
- [3] Beck, R., Kamps, A., Mileva, E. (2007). LONG-TERM GROWTH PROSPECTS FOR THE RUSSIAN ECONOMY. [20.4.2018]. Online: <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpops/ecbocp58.pdf?43e42b31f0068a0ad5294f01c45535b9>
- [4] Boje v Donbasu jsou stále intenzivnější, OBSE vyzývá k restartu příměří. [20.4.2018]. Online: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1891133-boje-v-donbasu-jsou-stale-intenzivnejsi-obse-vyzyva-k-restartu-primeri>
- [5] BOJKO, O. 1997. Nejnovější dějiny Ukrajiny. Vyd. 1. Brno: Jota. Nové obzory. ISBN 80-7217-031-7.
- [6] Canadian international assistance in Ukraine. [20.4.2018]. Online: http://www.international.gc.ca/world-monde/issues_development-enjeux_developpement/priorities-priorites/where-ou/ukraine.aspx?lang=eng
- [7] Civic War in Ukraine: Causes and Effects. [20.4.2018]. Online: <http://www.aitrus.info/node/4092>
- [8] Co děláme? Humanitární a rozvojová pomoc. [20.4.2018]. Online: <https://www.clovekvtisni.cz/co-delame/humanitarni-a-rozvojova-pomoc/ukrajina>
- [9] Collinson S. et al. (2009) Good Humanitarian Donorship Principles in Practice Assessing humanitarian assistance to internally displaced persons in Sudan and Sri Lanka. London: Humanitarian Policy Group, Overseas Development Institute. 22 s.
- [10] Convention on the Organisation for Economic Co-operation and Development. [20.4.2018]. Online: <http://www.oecd.org/general/conventionontheorganisationforeconomicco-operationanddevelopment.htm>
- [11] Country programmable aid (CPA): Frequently asked questions. [20.4.2018]. Online: <http://www.oecd.org/development/effectiveness/countryprogrammableaidcpafrequentlyaskedquestions.htm>
- [12] DAC List of ODA Recipients Effective for reporting on 2014, 2015, 2016 and 2017 flows. [20.4.2018]. Online: http://www.oecd.org/dac/stats/documentupload/DAC_List_ODA_Recipients2014to2017_flows_En.pdf
- [13] Development Assistance Committee (DAC). [20.4.2018]. Online: www.oecd.org/dac/developmentassistancecommittee.htm
- [14] Donbasu vytyčí nárazníkové pásmo, nesmí v něm být žádné těžké zbraně. [20.4.2018]. Online: http://zpravy.idnes.cz/naraznikove-pasmo-na-ukrajine-dkv-/zahranicni.aspx?c=A140920_023523_zahranicni_cen

- [15] Donetsk view: Ukraine 'other half' resents Kiev protests. [20.4.2018]. Online: <http://www.bbc.com/news/world-europe-25198943>
- [16] Donor tracker - homepage. [20.4.2018]. Online: <https://donortracker.org/country/sweden>
- [17] EU prodloužila Rusku sankce. Potrvají minimálně do léta. [20.4.2018]. Online: https://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/evropa/eu-prodlouzila-rusku-sankce-potrvaji-minimalne-do-leta_410365.html
- [18] Gross bilateral ODA, 2015 - 2016 average, unless otherwise shown. [20.4.2018]. Online: https://public.tableau.com/views/AidAtAGlance/DACmembers?:embed=y&:display_count=no?&:showVizHome=no#1
- [19] Historie Krymu. Proč Rusové „nemohou“ nechat poloostrov Ukrajincům? [20.4.2018] Online: <http://www.reflex.cz/clanek/zpravy/54941/historie-krymu-proc-rusove-nemohou-nechat-poloostrov-ukrajincum.html>
- [20] History of DAC Lists of aid recipient countries. [20.4.2018]. Online: www.oecd.org/dac/stats/historyofdaclistsofaidrecipientcountries.htm
- [21] Hoch, T. 2011. Možnosti rozvoje de facto států prostřednictvím humanitární pomoci, rozvojové spolupráce a aktivit organizací občanské společnosti: případová studie Abcházie. Praha: European Science Art Publishing. ISBN 978-80-87504-13-0.
- [22] Humanitarian Assistance and Assistance to Refugees. [20.4.2018]. Online: www.un.org/ha/general.htm
- [23] Humanitarian assistance for people in eastern Ukraine. [20.4.2018]. Online: <https://www.auswaertigesamt.de/en/aussenpolitik/themen/humanitaerehilfe/-/256630>
- [24] Humanitarian principles and humanitarian assistance. [20.4.2018]. Online: www.gsdr.org/topic-guides/international-legal-frameworks-for-humanitarian-action/concepts/humanitarian-principles-and-humanitarian-assistance/
- [25] Humanitární pomoci do zahraničí. [20.4.2018]. Online: <http://www.cervenkykriz.eu/cz/zahrpomoci.aspx>
- [26] Hynes, W., Trzeciak-Duval, A. (2015). The Donor That Came in from the Cold: OECD-Russian Engagement on Development Cooperation. [20.4.2018]. Online: <https://iorj.hse.ru/en/2015-10-1/147908619.html>
- [27] Immigration and Ethnocultural Diversity Highlight Tables. [20.4.2018]. Online: <http://www12.statcan.gc.ca/census-recensement/2016/dp-pd/hltfst/imm/Table.cfm?Lang=E&T=31&Geo=01&SP=1&age=1&sex=1&SO=4D>
- [28] International committee of the Red cross. [20.4.2018]. Online: www.icrc.org/en/who-we-are
- [29] Internship programme of German business for Ukraine. [20.4.2018]. Online: <https://www.giz.de/en/worldwide/30663.html>
- [30] JUNGOVÁ, E. 2004. Výzkumy veřejného mínění a jejich využití v médiích. In Končelík, J. et al. (Ed.) Rozvoj české společnosti v Evropské unii. III, Média, Teritoriální studia. 1. Praha: Matfyzpress, pp. 126–131.

- [31] Kamiony z Ruska kontrolují ukrajinští celníci, některé jsou poloprázdné. [20.4.2018]. Online: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1021649-kamiony-z-ruska-kontroluji-ukrajinsti-celnici-nektere-jsou-poloprazdne>
- [32] Kdo uznal a kdo neuznal připojení Krymu k Rusku.[20.4.2018]. Online: <https://janica9.wordpress.com/2014/03/28/kdo-uznal-a-kdo-neuznal-pripojeni-krymu-k-rusku/>
- [33] Kmoč, V. 2003. Humanitární charta a Minimální standardy pro humanitární pomoc. Portál, s.r.o, Praha. ISBN 80-7178-865-1 str. 1-7
- [34] Lékaři bez hranic. [20.4.2018] dostupné Online: <https://www.lekari-bez-hranic.cz/oblast/ukrajina>
- [35] Lidskoprávní organizace v České republice. [20.4.2018]. Online: <http://www.centrumlidskaprava.cz/vyzkum/lidskopravni-organizace-v-cr/lidskopravni-organizace-v-ceske-republice>
- [36] MAGOCSI, P. R., RYCHLÍK J. a ZYLINSKI B. 2015. Dějiny Ukrajiny. 1. Praha: NLN - Nakladatelství Lidové noviny. ISBN 978-80-7106-409-1.
- [37] MCQUAIL, D. 1999. Úvod do teorie masové komunikace. Praha: Portál.
- [38] Miliband, D., Gurumurthy, R. (2015). Improving Humanitarian Aid. Foreign Affairs 94 (4), s. 118-129.
- [39] Net official development assistance and official aid received (current US\$). [20.4.2018]. Online: https://data.worldbank.org/indicator/DT.ODA.ALLD.CD?end=2013&start=2012&year_high_desc=true
- [40] Ob utvjerždenii Konceptii gosudarstvjennoj politiki Rossijskoj Federacii v s feresodějstvija međunarodnom urazvitiju. [20.4.2018]. Online: <http://static.kremlin.ru/media/acts/files/0001201404210023.pdf>
- [41] Oficiální stránky OECD. [20.4.2018]. Online: www.oecd.org/about/membersandpartners/
- [42] Oficiální stránky GIZ. [20.4.2018]. Online: <https://www.auswaertiges-amt.de/de/>
- [43] Porošenko na přehlídce armády vyzval Rusy: Ruce pryč od Ukrajiny. [20.4.2018]. Online: https://www.lidovky.cz/ukrajina-oslavila-vyroci-nezavislosti-ukazkou-sily-sve-armady-psy-zpravy-svet.aspx?c=A160824_120244_In_zahranici_msl
- [44] Porošenko: Na Donbasu bojuje 9000 ruských vojáků. Ukrajina je ohrožena. [20.4.2018]. Online: https://www.lidovky.cz/porosenko-na-donbasu-bojuje-9000-ruskych-vojaku-ukrajina-je-ohrozena-1fz-zpravy-svet.aspx?c=A150604_155614_In_zahranici_msl
- [45] Principles and Good Practice of Humanitarian Donorship. [20.4.2018]. Online: www.ghdinitiative.org/ghd/gns/principles-good-practice-of-ghd/principles-good-practice-ghd.html, [20.4.2018]
- [46] Propaganda, sestra války: čím nás klame a přesvědčuje Rusko i Ukrajina. [20.4.2018]. Online: https://zpravy.idnes.cz/propaganda-v-krizi-na-ukrajine-rusko-dv5-zahranicni.aspx?c=A140306_154112_zahranicni_jw

- [47] Přehled politických událostí na Ukrajině - listopad a prosinec 2013. [20.4.2018]. Online: <https://www.clovekvtisni.cz/archiv/prehled-politickyx-udalosti-na-ukrajine-listopad-a-prosinec-2013-1071gp>
- [48] R02 Počet cizinců v ČR - předběžné čtvrtletní údaje; 2004/06 - 2017/09. [20.4.2018]. Online: https://www.czso.cz/documents/11292/44321488/c01R02_201709.pdf/d5111138-1697-4739-8e61-e24b424d6158?version=1.0
- [49] Red Cross admits Ukraine is in a state of civil war. [20.4.2018]. Online: <http://tass.com/world/742051>
- [50] Rusko spaluje těla vojáků padlých na Ukrajině v mobilních krematoriích, tvrdí novinář. [20.4.2018]. Online: <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/370677-rusko-spaluje-tela-vojaku-padlych-na-ukrajine-v-mobilnich-krematoriich-tvr-di-novinar.html>
- [51] Russia's foreign aid re-emerges. [20.4]. Online: <http://aiddata.org/blog/russias-foreign-aid-re-emerges>
- [52] Russian-backed 'Novorossiya' breakaway movement collapses". [20.4.2018]. Online: <http://uatoday.tv/politics/russian-backed-novorossiya-breakaway-movement-collapses-428372.html>
- [53] Sedláková, R. 2014. Výzkum médií Nejužívanější metody a techniky, GradaPublishing, a.s. ISBN 978-80-247-3568-9
- [54] SCHERER, H. 2004. Úvod do metody obsahové analýzy. In Schulz, W., Reifová, I. a kol., Analýza obsahu mediálních sdělení. UK Praha: Karolinum, pp. 29–50.
- [55] Symbol zůle padl. Zpověď velitele Berkutu z Volyně. [20.4.2018]. Online: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/symbol-zvule-padl-zpoved-velitele-berkutu-z-volyne/r~dd9d7b289f1611e3818a0025900fea04/?redirected=1525545503>
- [56] Tale of Two Ukraines, the "Missing" Five Million Ukrainians, and Surzhyk. [20.4.2018]. Online: <https://www.languagesoftheworld.info/uncategorized/tale-two-ukraines-missing-five-million-ukrainians-surzhyk.html> The
- [57] The 0.7% ODA/GNI target - a history. [20.4.2018]. Online: <http://www.oecd.org/dac/stats/the07odagnitarget-ahistory.htm>
- [58] The Fundamental Principles of the International Red Cross and Red Crescent Movement. [20.4.2018]. Online: www.icrc.org/eng/resources/documents/red-cross-crescent-movement/fundamental-principles-movement-1986-10-31.htm,
- [59] The Russian Federation and OECD. [20.4.2018]. Online: www.oecd.org/russia/therussianfederationandtheoecd.htm.
- [60] U donbaského Debalceve se bojuje, zemřely údajně desítky lidí. [20.4.2018]. Online: <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/u-donbaskeho-debalceve-se-bojuje-zemrely-udajne-desitky-lidi/1428900>
- [61] U.S. Foreign Aid by Country [20.4.2018]. Online: <https://explorer.usaid.gov/cd/UKR>

- [62] Ukrajina - Pomoc lidem postiženým válečným konfliktem. [20.4.2018]. Online:
<https://www.adra.cz/pomoc-v-zahranici/humanitarni-projekty/ukrajina--pomoc-lidem-postizenym-valecnym-konfliktem>
- [63] Ukrajina potřebuje další půjčku. Kyjevu chybí miliardy dolarů. [20.4.2018]. Online:
https://byznys.lidovky.cz/v-zachrannem-programu-mmf-pro-ukrajinu-chybi-15-miliard-usd-pnm-firmy-trhy.aspx?c=A141210_073246_firmy-trhy_jzl
- [64] Ukraine conflict: Daily reality of east's 'frozen war'. [20.4.2018]. Online:
<http://www.bbc.com/news/world-europe-35990401>
- [65] Ukraine country profile.[20.4.2018]. Online:
http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/country_profiles/1102303.stm#overview
- [66] Ukraine humanitarian crises analysis 2016. [20.4.2018]. Online:
<https://www.sida.se/globalassets/sida/sve/sa-arbetar-vi/humanitart-bistand/ukraine-humanitarian-crisis-analysis-2016.pdf>
- [67] Ukraine Radicals Steer Violence as Nationalist Zeal Grows. [20.4.2018]. Online:
<https://www.bloomberg.com/news/articles/2014-02-11/ukraine-radicals-steer-violence-as-nationalist-zeal-grows>
- [68] Ukraine: Who controls what. [20.4.2018]. Online:
<https://www.aljazeera.com/indepth/interactive/2017/02/ukraine-map-170205081953296.html>
- [69] Ukrajinská policie násilně rozehnala demonstraci, opozice chce volby. [20.4.2018]. Online:
https://zpravy.idnes.cz/protest-na-ukrajine-0qp-zahranicni.aspx?c=A131130_072141_zahranicni_jj
- [70] Ukrajínští separatisté se vzdali plánu na vytvoření Novoruska.[20.4.2018]. Online:
<http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/370032-ukrajinsti-separatiste-se-vzdali-planu-na-vytvoreni-novorуска.html>
- [71] UPDATE 1-Red Cross urges all sides in Ukraine civil war to uphold law. [20.4.2018]. Online:
<https://in.reuters.com/article/ukraine-crisis-redcross/update-1-red-cross-urges-all-sides-in-ukraine-civil-war-to-uphold-law-idINL6N0PY47N20140723>
- [72] Vladimir Putin poprvé přiznal přítomnost vojáků v Donbasu. [20.4.2018]. Online:
<https://archiv.ihned.cz/c1-64993020-vladimir-putin-poprve-priznal-pritomnost-vojaku-v-donbasu>
- [73] What is ODA? [20.4.2018]. Online: www.oecd.org/dac/stats/34086975.pdf
- [74] Základní přehled humanitární pomoci. [20.4.2018]. Online:
https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/prirucka_WFP_pro_nevladni_organizace/zakladni_prehled_humanitarni_pomoci.html
- [75] Zákon č. 151/2010 sb. o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci ČR
- [76] Živě: Separatisté zavrhlí Novorusko, nemají pro něj podporu. [20.4.2018]. Online: [aktualne.cz: http://zpravy.aktualne.cz/zahranici/zive-streda-20-kvetna-ukrajina-rusko-separatiste/r~9f6e91def48811e4a43f002590604f2e/](http://zpravy.aktualne.cz/zahranici/zive-streda-20-kvetna-ukrajina-rusko-separatiste/r~9f6e91def48811e4a43f002590604f2e/)

ZDROJE PRO OBSAHOVOU ANALÝZU TEXTU "PRORUSKÝCH" A "NEZÁVISLÝCH ZÁPADNÍCH" INFORMAČNÍCH ZDROJŮ

- [77] Červený kříž má strach vypravit humanitární konvoj. Chce záruky. [20.4.2018]. Online: https://www.lidovky.cz/cerven-y-kriz-chce-zaruku-bezpecnosti-pro-rusky-humanitarni-konvoj-1p4-/zpravy-svet.aspx?c=A140818_090854_In_zahranici_ele
- [78] Jak je to s humanitární pomocí východní Ukrajině? [20.4.2018]. Online: <https://blisty.cz/art/74269-jak-je-to-s-humanitarni-pomoci-vychodni-ukrajine.html>
- [79] Komentář MZV Ruska v souvislosti s výhradami vůči nám ohledně „právního základu“ doručení humanitární pomoci Luhansku. [20.4.2018]. Online: <http://www.czechfreepress.cz/rusko/komentar-mzv-ruska-v-souvislosti-s-vyhradami-vuci-nam-ohledne-pravniho-zakladu-doruceni-humanitarni-pomoci-luhansku.html>
- [80] Kyjev je pro humanitární misi na východě, NATO varuje před ruskou invazí. [20.4.2018]. Online: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1022200-kyjev-je-pro-humanitarni-misi-na-vychode-nato-varuje-pred-ruskou-invazi>
- [81] Rusko vyslalo na Ukrajinu konvoj s pomocí. Bez záštity, říká Červený kříž. [20.4.2018]. Online: https://zpravy.idnes.cz/rusky-humanitarni-konvoj-ukrajina-dty-/zahranicni.aspx?c=A140812_031103_zahranicni_hro
- [82] Ruský humanitární konvoj? Pro Kyjev obrovská potupa, líčí reportér z Ukrajiny. [20.4.2018]. Online: https://www.lidovky.cz/rusky-humanitarni-konvoj-pro-kyjev-obrovska-potupa-lici-reporter-z-ukrajiny-1x2-/zpravy-svet.aspx?c=A140813_180230_In_zahranici_msl
- [83] Russia to send humanitarian convoy into Ukraine in spite of warnings. [20.4.2018]. Online: <https://www.theguardian.com/world/2014/aug/11/russia-humanitarian-convoy-ukraine>
- [84] Russian foreign ministry statement of the start of the delivery of humanitarian relief aid to southeastern Ukraine. [20.4.2018]. Online: http://www.mid.ru/en/web/guest/maps/ua/-/asset_publisher/ktn0ZLTvbbS3/content/id/673454
- [85] Spot report by the OSCE Observer Mission at the Russian Checkpoints Gukovo and Donetsk, 23 August 2014: Russian convoy returned from Ukraine and crossed into the Russian Federation at the Donetsk Border Crossing Point. [20.4.2018]. Online: <https://www.osce.org/om/122938>
- [86] Statement by the Russian Ministry of Foreign Affairs on the beginning of the delivery of humanitarian relief aid to residents of southeastern Ukraine who have been affected by the hostilities. [20.4.2018]. Online: http://www.mid.ru/en/web/guest/iniciativy-rossii-v-oon/-/asset_publisher/lt9FJKw0JOXM/content/id/673704
- [87] Ukrajina potvrdila příjem ruské humanitární pomoci. První vozy jsou na hranici. [20.4.2018]. Online: <http://zahranicni.eurozpravy.cz/evropa/100189-ukrajina-potvrdila-prijem-ruske-humanitarni-pomoci-prvni-vozy-jsou-na-hranici/>
- [88] Ukrajina začala odbavovat ruský humanitární konvoj. [20.4.2018]. Online: https://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/rusko-a-okoli/ukrajina-zacala-odbavovat-rusky-humanitarni-konvoj_316005.html

- [89] Vicepremiér LLR: „Člověk v tísni“, zbavený akreditace, se může vrátit s jednou podmínkou. [20.4.2018]. Online: <https://cz.sputniknews.com/svet/201509291244542/>
- [90] Žádná humanitární pomoc; Doněck a Luhansk musíme vyhladovět...? [20.4.2018]. Online: <http://www.czechfreepress.cz/dalsi-blogy/zadna-humanitarni-pomoc-doneck-a-luhansk-musime-vyhladovet.html>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ADRA	mezinárodní humanitární organizace poskytující pomoc lidem v nouzi (Adventist Development and Relief Agency)
AIDS	Syndrom získaného selhání imunity (Acquired Immune Deficiency Syndrome)
ČR	Česká republika
DAC	Výbor pro rozvojovou pomoc při OECD (Development Assistance Committee)
EU	Evropské unie
G8	sdružení ekonomicky nejvyspělejších států světa
G20	skupina největších ekonomik světa představovaná ministry financí a guvernéry centrálních bank
GIZ	německé společenství pro mezinárodní spolupráci (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit)
GNI	hrubý národní příjem (Gross national income)
HIV	virus lidské imunitní nedostatečnosti (Human Immunodeficiency Virus)
IASC	Stálý výbor OSN (Inter-Agency Standing Committee)
IDPs	(vnitřně vysídlené osoby (Internally Displaced Persons)
IT	informační technologie
LRRD	Linking relief, rehabilitation and development
MMF	Mezinárodní měnový fond
MVČK	Mezinárodní výbor červeného kříže
NATO	Severoatlantická aliance
OA	oficiální pomoc (official aid)
OBSE	Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
OCHA	Úřad OSN pro koordinaci humanitárních potřeb
ODA	oficiální rozvojová pomoc (official development aid)
OECD	Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (Organization for Economic Cooperation and Development)
OEEC	Organizace pro evropskou hospodářskou spolupráci (Organisation for European Economic Cooperation)
OOF	ostatní oficiální toky (other official flows)
OSN	Organizace spojených národů
SIDA	Švédská agentura pro mezinárodní rozvojovou spolupráci (Styrelsen för Internationellt Utvecklingsamarbete)

- SNS Společenství nezávislých států
- SRN Spolková republika Německo
- SSSR Svaz sovětských socialistických republik
- UNDP rozvojový program OSN (United Nations Development Programme)
- USA Spojené státy americké
- USAID Agentura Spojených států amerických pro mezinárodní rozvoj (United States Agency for International Development)
- USD americký dolar
- WFP Světový potravinový program (World Food Programme)
- ZRS zahraniční rozvojová spolupráce

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Celkový objem veškeré pomoci od vybraných donorů

Tabulka č. 2: Celkový objem veškeré pomoci na Ukrajinu od vybraných donorů

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1: Mapa Ukrajiny - administrativní rozdělení

Obrázek č. 2: Podíl ruského obyvatelstva v jednotlivých administrativních částech Ukrajiny

Obrázek č. 3: Mapa konfliktu na východní Ukrajině

Obrázek č. 4: Graf - procentuální podíl vybraných donorů vůči celkovému objemu rozvojové pomoci na Ukrajinu

Obrázek č. 5: Graf - Procentuální podíl vybraných donorů rozvojové pomoci na Ukrajinu vůči sobě navzájem

Obrázek č. 6: Příjemci Ruské pomoci v období 2011 - 2015

Obrázek 7: Plánovaná cesta humanitárního konvoje do postižených oblastí východní Ukrajiny

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Příjem celkové rozvojové pomoci pro Ukrajinu

Příloha 2: Celková rozvojová pomoc - Německo

Příloha 3: Celková rozvojová pomoc - Spojené státy americké

Příloha 4: Celková rozvojová pomoc - Kanada

Příloha 5: Celková rozvojová pomoc - Švédsko

Příloha 6: Celková rozvojová pomoc - Česká republika

PŘÍLOHY

Příloha 1: Příjem celkové rozvojové pomoci pro Ukrajinu [18]

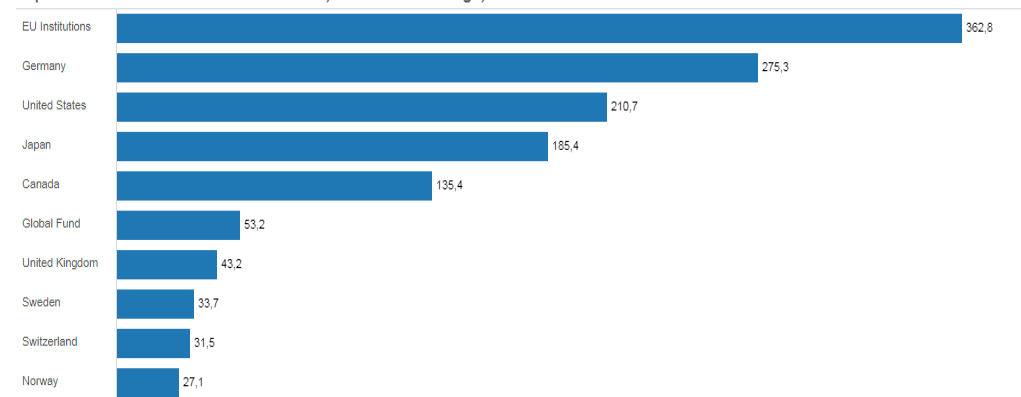
Receipts for Ukraine

	2014	2015	2016
Net ODA (USD million)	1 403,8	1 449,4	1 523,1
Net ODA/GNI (%)	1,1	1,6	1,6
Gross ODA (USD million)	1 421,7	1 472,8	1 582,1
Bilateral share (gross ODA) (%)	60,4	79,1	64,0
Total net receipts (USD million)	2 316,8	2 528,5	750,3

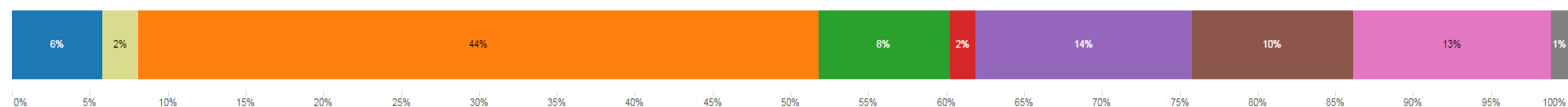
For reference

	2014	2015	2016
Population (million)	45	45	45
GNI per capita (Atlas USD)	3 560	2 650	2 310

Top Ten Donors of Gross ODA for Ukraine, 2015-2016 average, USD million

Bilateral ODA by Sector for Ukraine, 2015-16 average

- Education
- Health and Population
- Other social infrastructure and services
- Economic infrastructure and services
- Production
- Multisector
- Programme assistance
- Humanitarian aid
- Other and unallocated/unspecified

Příloha 2: Celková rozvojová pomoc - Německo [20]

Net ODA

	2015	2016	Change 2015/16 %
Current (USD m)	17 940,2	24 735,7	37,9
Constant (2015 USD m)	17 940,2	24 473,2	36,4
National Currency * (million)	16 173,1	22 368,5	38,3
ODA/GNI (%)	0,52	0,70	
Bilateral share (%)	79	79	

* Euro

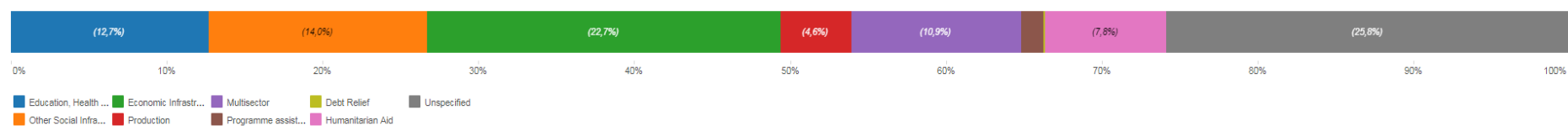
Top Ten Recipients of Gross ODA (USD million)

1	India	906
2	China (People's Republic of)	793
3	Syrian Arab Republic	551
4	Morocco	480
5	Indonesia	476
6	Afghanistan	432
7	South Africa	410
8	Turkey	390
9	Brazil	312
10	Ukraine	275

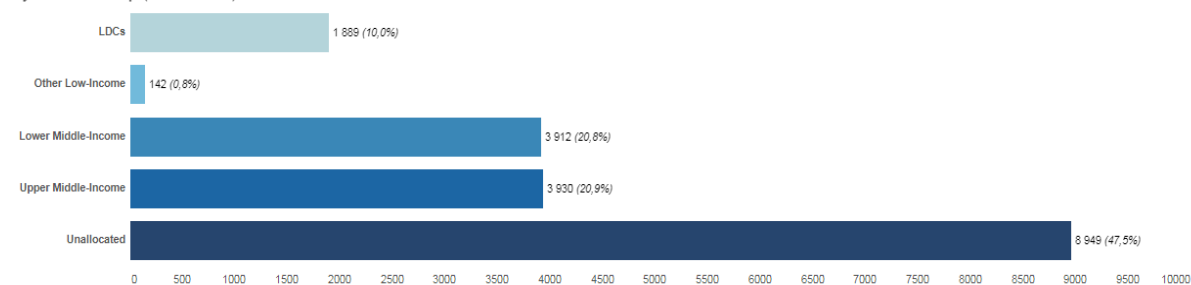
Memo: Share of gross bilateral ODA

Top 5 recipients	17%
Top 10 recipients	27%
Top 20 recipients	36%

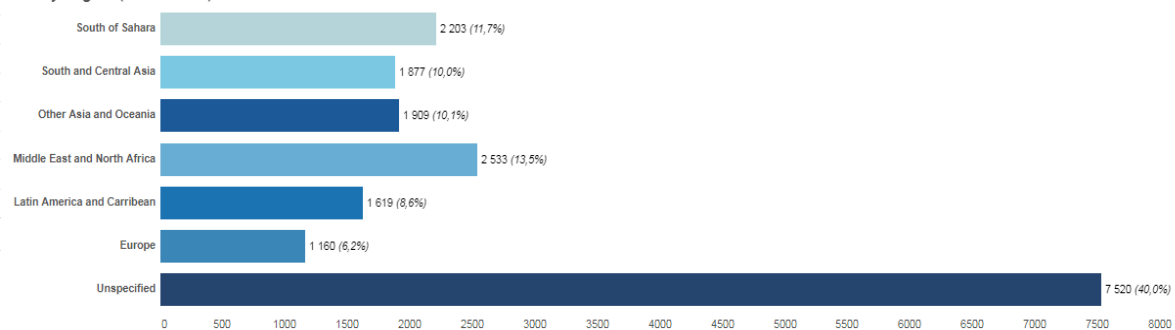
By Sector (commitments)

By Income Group (USD million)

By Region (USD million)

Příloha 3: Celková rozvojová pomoc - Spojené státy americké [20]

Net ODA

	2015	2016	Change 2015/16 %
Current (USD m)	30 985,5	34 411,6	11,1
Constant (2015 USD m)	30 985,5	33 972,7	9,6
National Currency * (million)	30 985,5	34 411,6	11,1
ODA/GNI (%)	0,17	0,19	
Bilateral share (%)	86	83	

* USA, dollar

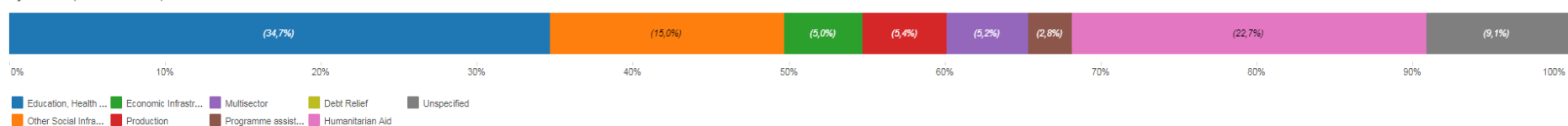
Top Ten Recipients of Gross ODA (USD million)

1	Afghanistan	1 513
2	Jordan	849
3	Ethiopia	613
4	Kenya	763
5	Pakistan	703
6	Syrian Arab Republic	675
7	South Sudan	573
8	Democratic Republic of the Congo	556
9	Nigeria	513
10	Uganda	477

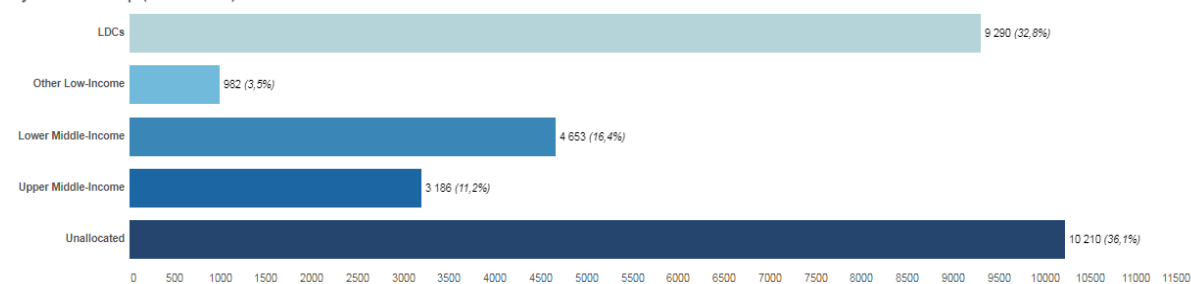
Memo: Share of gross bilateral ODA

Top 5 recipients	16%
Top 10 recipients	26%
Top 20 recipients	40%

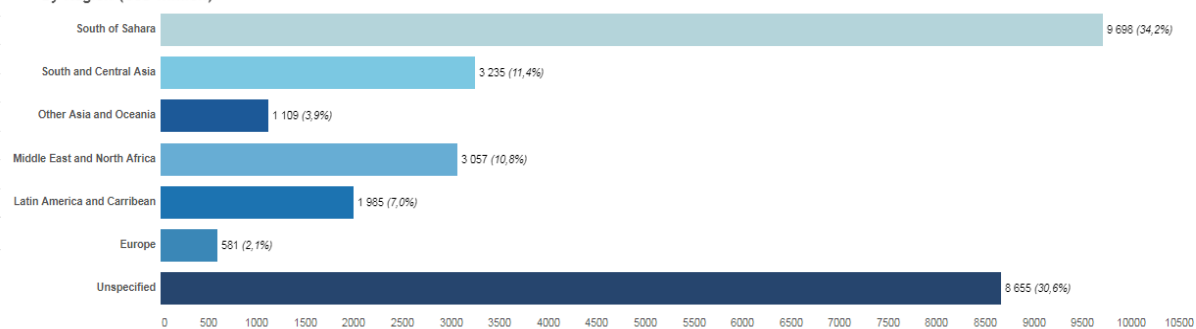
By Sector (commitments)

By Income Group (USD million)

By Region (USD million)

Příloha 4: Celková rozvojová pomoc - Kanada [20]

Net ODA

	2015	2016	Change 2015/16 %
Current (USD m)	4 277,2	3 930,4	-8,1
Constant (2015 USD m)	4 277,2	4 056,2	-5,2
National Currency * (million)	5 467,6	5 209,4	-4,7
ODA/GNI (%)	0,28	0,26	
Bilateral share (%)	69	68	

* Canada, Dollars

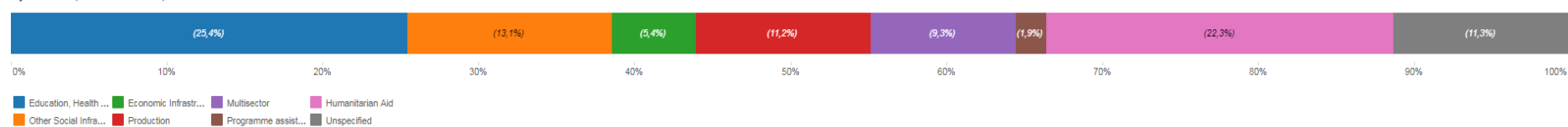
Top Ten Recipients of Gross ODA (USD million)

1	Ukraine	135
2	Afghanistan	122
3	Ethiopia	97
4	Mali	88
5	Jordan	79
6	South Sudan	78
7	Haiti	71
8	Iraq	68
9	Tanzania	67
10	Syrian Arab Republic	61

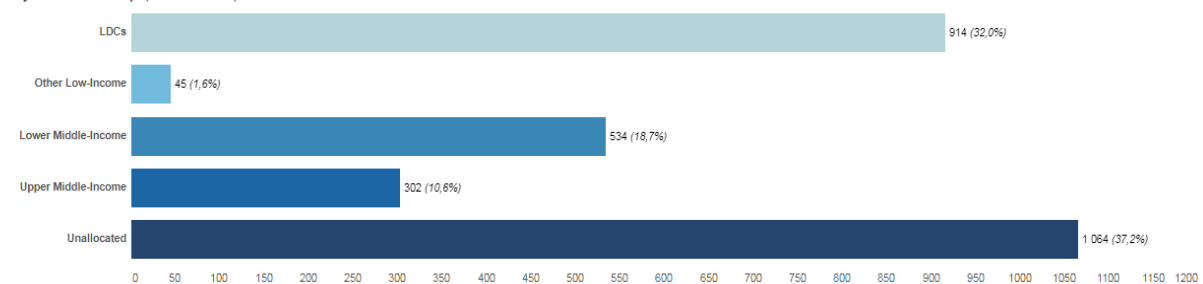
Memo: Share of gross bilateral ODA

Top 5 recipients	18%
Top 10 recipients	30%
Top 20 recipients	45%

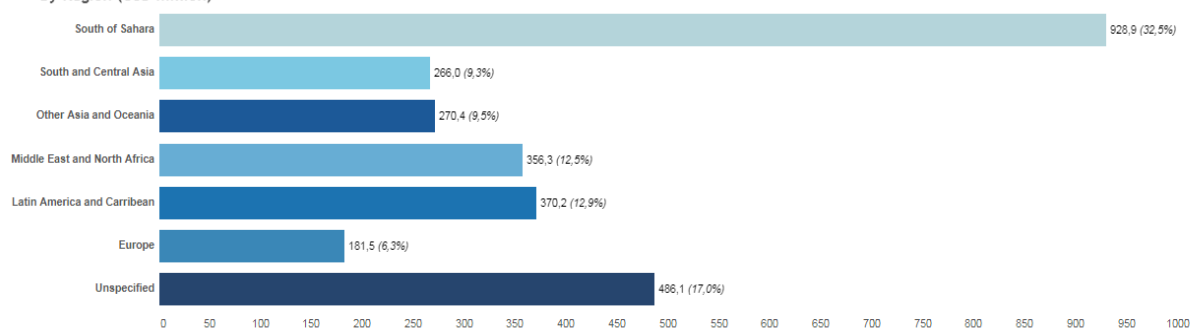
By Sector (commitments)

By Income Group (USD million)

By Region (USD million)

Příloha 5: Celková rozvojová pomoc - Švédsko [20]

Net ODA

	2015	2016	Change 2015/16 %
Current (USD m)	7 089,3	4 893,7	-31,0
Constant (2015 USD m)	7 089,3	4 907,5	-30,8
National Currency * (million)	59 757,8	41 873,3	-29,9
ODA/GNI (%)	1,40	0,94	
Bilateral share (%)	68	71	

* Sweden, Kronor

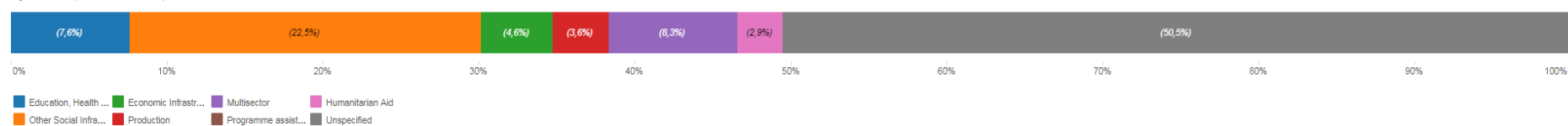
Top Ten Recipients of Gross ODA (USD million)

1	Afghanistan	109
2	Tanzania	102
3	Mozambique	86
4	Somalia	64
5	Kenya	59
6	West Bank and Gaza Strip	58
7	Democratic Republic of the Congo	55
8	Zambia	48
9	Uganda	43
10	Ethiopia	42

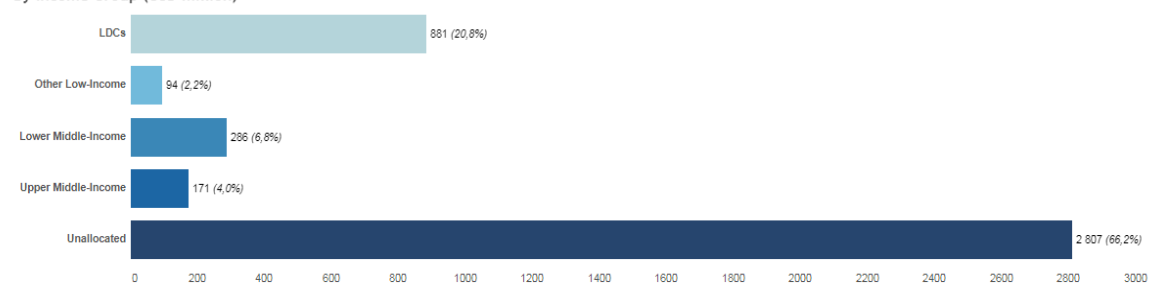
Memo: Share of gross bilateral ODA

Top 5 recipients	10%
Top 10 recipients	16%
Top 20 recipients	24%

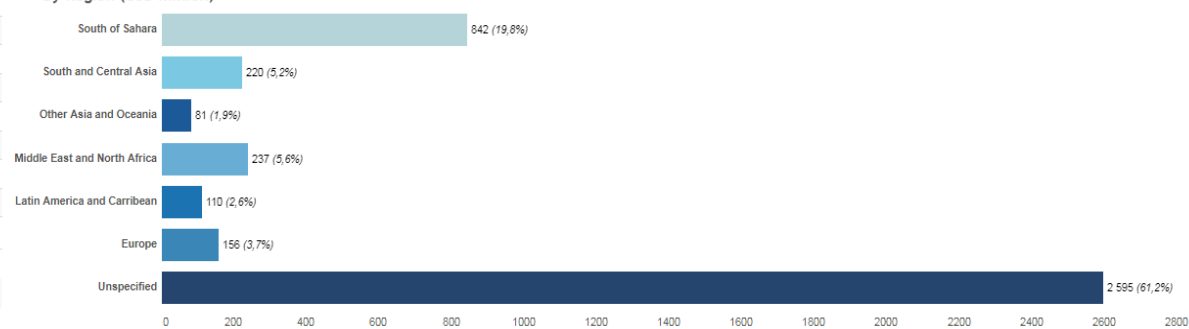
By Sector (commitments)

By Income Group (USD million)

By Region (USD million)

Příloha 6: Celková rozvojová pomoc - Česká republika [20]

Net ODA

	2015	2016	Change 2015/16 %
Current (USD m)	199,0	260,2	30,8
Constant (2015 USD m)	199,0	256,4	28,8
National Currency * (million)	4 893,9	6 360,4	30,0
ODA/GNI (%)	0,12	0,14	
Bilateral share (%)	35	27	

* Czech koruna

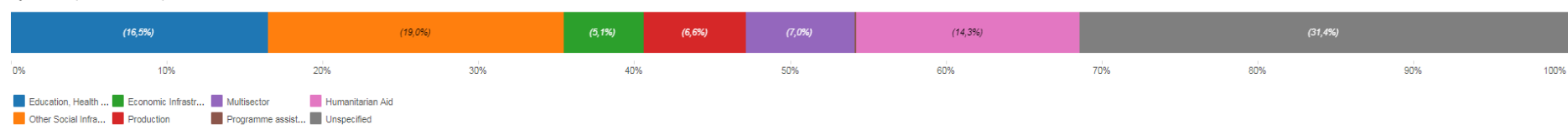
Top Ten Recipients of Gross ODA (USD million)

1	Moldova	4
2	Bosnia and Herzegovina	3
3	Ukraine	3
4	Ethiopia	3
5	Jordan	3
6	Afghanistan	3
7	Georgia	3
8	Serbia	2
9	Mongolia	2
10	Iraq	2

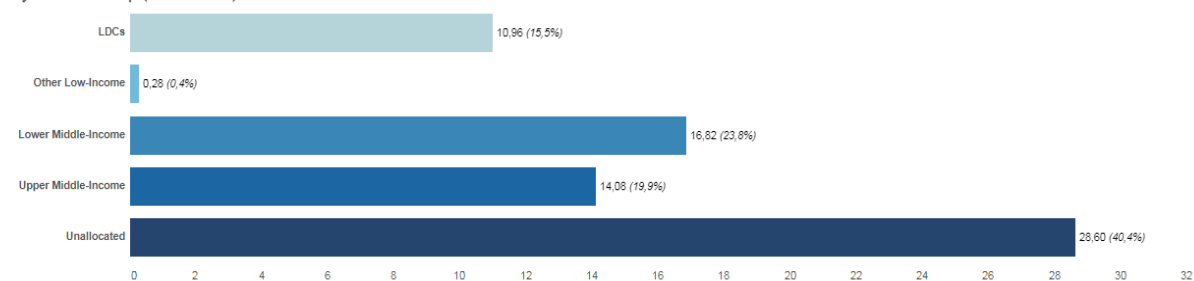
Memo: Share of gross bilateral ODA

Top 5 recipients	24%
Top 10 recipients	41%
Top 20 recipients	53%

By Sector (commitments)

By Income Group (USD million)

By Region (USD million)

